

SITUATION

#222

FEBRUARI 2016
ÅRGÅNG 21

S

T

M

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

MED RÄTT
ANSLAG

STOCKHOLMS HEM
HUSESYN I STADSHUSET

ALEXANDRA-THERESE KEINING
SER I SCENER

**ATT ALLTID
VÄLJA LIVET**
UNGA & SJÄLVMORD

VIKTOR NORÉN

DAVID

"Jag tyckte det var tufft att vara hårdrockare"

LAGERCRAINTZ

AMANDA BERGMAN BJÖRN ARKÖ MIKAELA KINDBLOM VERA VINTER BRILJANT ÅSA SANDELL

NALEN

CHRIS ROBINSON BROTHERHOOD LÖR 27/2

JOEL NILSSON

18 DÅ FATTAR JAG PLÖTSLIGT ATT LISBETH SALANDER ÄR JU INTE BARA PIPPI, HON ÄR OCKSÅ TAGEN UR MARVEL COMICS VÄRLD.

Författaren David Lagercrantz om natten 2 mars 2014 när researchen av Wasp ledde honom rätt.

MAGNUS SANDBERG

14 DE SOM NYTTJAR TAVLORNA SKÖTER SJÄLVA OM RENSNINGEN.

Peter Mellin, parkingenjör på Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning.

MARTINA HOLMBERG

26 MEN NÄR DE FÅR GÄSTER UTIFRÅN TAR DE MED DEM HIT.

Anna-Karin Freidh, chef för visningsenheten i Stadshuset.

12 Viktor Norén

"Vi hittade ett sätt via musiken att komma bort från Borlänge. Det blev en stark drivkraft för oss och den tog oss till Stockholm".

32 Alexandra-Therese Keining

Filmen *Pojkarna* är en queer "coming of age"-historia, där jag valt att förstärka vissa bitar – inte minst frågor kring identitet.

34 Att alltid välja livet

BUP Stockholm träffar ungefär var tionde tonåring som bor i Stockholms län. Ungefär en fjärdedel av dem säger att de tänker på självmord.

56 Svepet

Amanda Bergman, Dåtid Sthlm, Mikaela Kindblom, Zeld, Linda Hambäck, Brilljant, Vera Vinter, Åsa Sandell, recensioner med mera.

7 Björn Arkö

Hyllad som vassast jazzsaxofonist på Söder.

8 Gata fram och tillbaka

Utmed Ludvigsbergsgatan smälter sjuttioalet och förra sekelskiftet samman i en vänstersväng.

10 Situation Waldersten

11 Maria Hagström

Om Stockholm vore en buss, vilket säte satt du på då?

40 Stolt

På en kylskåpsdörr.

42 Min plats i stan

Adolf Arbelius känner sig hemma i Finska kyrkan. På flera sätt.

45 Mina drömmar

Erik Johansson ville bli fotbollsproffs.

55 Korsord

64 Brilljant

Läxhjälparen Maria Sundblad på Tumba bibliotek finns där för att förklara.

66 Läsaren

Kerstin Ekström-Hjort, Gullmarsplan.

Conny Bloom

PRESSBILD

Ett innehåll som räcker för en hel månad

Det blir alltid att man inte använder mer än kanske 20 procent av samtalet efter en intervju, resten av utskriften hamnar i någon mapp på skrivbordet.

David Lagercrantz och jag spenderade nästan tre timmar tillsammans, inklusive resan tillbaka till Södermalm från fotografernas ateljé. Vi hann därför tala – och det fanns väl tilltaget med plats för ganska rejäla utvecklingar – om en hel del saker som det sedan inte bereddes plats för i intervjun. Jag klickade därför upp det utskrivna originaldokumentet och ögnade igenom det bortredigerade. Och fastnade med blicken på bland annat det han sa om hur okoncentrerad han bitvis är:

– Jag träffade just Filip Hammar och vi började prata om att han har ADHD och om olika symptom, och jag tänkte att "det där har ju jag alla gånger". Jag är så splittrad. Och den där koncentrationssvårigheten blir bara värre och värre för varje år tycker jag, och med all ny teknik. Kompensation är väl då möjligtvis att det pågår hela tiden i huvudet, men jag kan inte mäta det i sidor eller tecken för jag sitter bara små korta intervaller, sen kollar jag mail eller googlar eller...

"DET HÄNDER MÅNGA. Den psykiska ohälsan ökar bland unga.

I Sverige försökte 2 303 ungdomar mellan 15 och 24 år ta sina liv år 2014 – 170 dog. Barn- och

ungdomspsykiatri, BUP, uppger att fler tonåringar än tidigare kommer till dem. BUP Stockholm träffar ungefär var tionde tonåring som bor i Stockholms län. De söker för det mesta hjälp för depression, oro och ångest. Ungefär en fjärdedel av dem säger att de tänker på självmord."

Så inleds fjärde stycket i reporter Maria Hagströms reportage på sidan 34 om unga och självmord och vilken hjälp som finns att få.

TROTS INTERNET OCH alla där till buds stående möjligheter till kommunikation – från Kista till Farsta, från Hässelby till Skärholmen: i Stockholms stad finns drygt 400 anslagstavlor som varje månad fylls

med information om allt från lokalrevy till AA-möten.

Dessutom – följ med till Stadshuset, möt Viktor Norén och Alexandra-Therese Keining, Amanda Bergman och Björn Arkö, gå Ludvigsbergsgatan fram och tillbaka, läs om ost och 1936 och hinderlopp på Friends Arena.

Och ytterligare läsning som räcker för en hel månad.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "En tång, starka tänder och käkar behövdes för att få bort ismasken"

Anneli Hildonen

GÖR: Fotograf, fotograferade Viktor Norén till intervjun på sidan 13 i det här numret.

"HAN VAR LÄTT att fotografera, det märktes att han var van vid att porträtteras, avslappnad och van vid kameran, väldigt trevlig och sympatisk. Vi sågs i samband med intervjun på ett fik i Vasastan och fotograferingen skedde där, eftermiddagssoolen tittade fram lite så jag passade på att använda det naturliga ljuset. Han intervjuades för att han

ska spela musikal, Green Days *American Idiot*. Jag är inget musikalfan direkt, men efter mötet med Victor blev jag lite nyfiken.

DET ÄR FÖRSTA gången jag plåtar för Situation Sthlm. Det är en tidning jag alltid velat jobba med, den är grym och de har alltid många starka porträtt. Kul att det äntligen blev av.

Jag har kontor i ett litet gårdshus på Söder som jag delar med min kompis Karin som är journalist och författare. Tillsammans har vi gjort ett flertal yoga- och hälsoböcker. Jag älskar mötet med människor i arbetet".

Stéfan Estassy

GÖR: Fotograf, vågsurfare, gatekeeper...

"NEEEJ, DET ÄR inte kallt. Åtminstone inte förrän efter någon timme i plurret då mina tår börjar yla på grund av slitna vådräktsskor. Det brukar vara kyligare att stå på stranden som åskådare eller fotograf. Och neeej, mina surfvänner och jag är inte galna för att vi dyrkar Kung Bore: bara lite annorlunda. Bores röst isar inte vårt blod, den får det att pumpa snabbare i ådrorna.

NOG FÖR ATT jag tidigare haft isklasar i skägget efter surf men detta tog priset. Skratt, tålmod, varmvatten, en tång, starka tänder och käkar behövdes för att få bort ismasken och ta av den svarta neoprendräkten. Allt för att kunna återvända till min stad och gå på dess gator som en vanlig man igen. Ibland far jag ner till huvudstaden och passar då alltid på att plocka upp ett nummer av Situation Sthlm.

När jag inte letar vågor, plaskar i Bottenhavet eller putsar på min gamla tyska motorcykel, arbetar jag som fotograf i Gävle".

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director
Johan Olsson

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur
Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter
Henrik Emilson

Medverkande fotografer och illustratörer
Lina Bodén, Anneli Hildonen, Martina Holmberg, Henric Lindsten, Joel Nilsson, Sara Moritz, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2015

Räckvidd
147 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:helår)

Upplaga
34 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION

VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Timmermansgatan 38
118 55 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisations-nummer
80 24 11-14 97

ANNONSERING & PRENUMERATION
Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Carl Larsson
carl.larsson@mediakraft.se
tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

Vi möjliggör Situation Sthlms nya café och bibliotek – en plats för trygghet och gemenskap.

SBAB!

I huvudet på läsarna

"Engagemang för människor av lite avvikande typ"

Längtat efter säljaren

Vad skönt det är då man saknat säljaren av Situation Sthlm länge... och så en dag står han där igen. Den milda lilla mannen som alltid är så vänlig och artig. Åh, vad skönt att se honom, så jag har undrat vart han tog vägen, om något hänt?

I dag stod han äntligen där igen och jag blev så glad. Jag fick säga att jag saknat honom, att jag undrat vart han tagit vägen. Han berättade om vad han råkat ut för och jag fick tala om att jag undrat. Han berättade mer om sin situation och jag önskade så starkt att jag kunde göra något. Jag köpte en macka och lite dryck till honom och köpte tidningen såklart.

Ni som säljer, ni är så duktiga. Ni kämpar tålmodigt på med försäljningen. Vi som passerar er är så många, men ni ska veta att i folkmängderna finns alltid människor som tänker på er. Som undrar var ni är när ni inte står där med tidningen. Som oroar sig då ni varit borta en tid, och undrar var ni är, hoppas att ni har det bra.

Det finns dem som beundrar att ni går ut och säljer tidningar och som önskar de kunde göra mer för er situation. Vi känner inte varandra, men ni tar en plats i våra hjärtan och i våra tankar där ni står. Ni är duktiga och det finns många som beundrar er. Glöm inte det.

Jag önskar er alla gott

LINNEA

Tack till säljarna

Hade en givande och intressant diskussion om människans miljöpåverkan i väntan på pendeltåget i samband med att jag köpte mitt senaste nummer av Situation Sthlm. Tack du mannen med hunden, även om vi inte utbytte namn så glömde jag tacka för den givande diskussionen.

Hälsningar

ERIC, 19 ÅR

Kanonbra magasin

Jag läser ganska många tidningar och magasin. Min favorit sedan länge är *Fokus*. De är aktuella, bra reportage, intressanta och relevanta och det blir aldrig pretentiöst.

Jag känner mig klokare när jag läst *Fokus*. Efter att jag läst några av era nummer så känner jag på samma sätt för Situation Sthlm. Det känns lite konstigt att jag inte köpt ert magasin tidigare men nu kommer jag göra det. Sitter med januariutgåvan, verkar intressant och längtar redan till nästa nummer. Kanonbra magasin.

Hälsningar

KENT

Grattis till priset

Jag känner att jag bara måste skicka några rader för att gratia till detta fina pris. Jag köper de flesta nummer av Situation Sthlm och tycker att det är en väldigt intressant och välgjord tidning. Med ett engagemang för människor av lite avvikande typ – att läsa denna tidning ger en SvD-abonnent som jag en del att reflektera över. Tack.

Hälsningar

RIBORG

Annan ordföljd

Först vill jag säga att jag är mycket glad över Situation Sthlm och läser med intresse hela tidningen. Alltid det du skriver.

Det är vanligt att författare till olika artiklar nämner sig själva först och fotografen blir ett bihang. Det skulle vara så tillfredsställande om du bröt trenden och skrev "fotografen och jag". Tror du det bara är en generationsfråga eller att vi lever i ett jag-centrerat tidevarv?

Med de bästa hälsningar och tack för den höga nivån på alla artiklar.

BOEL JONSSON

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Timmermansgatan 38, 11855 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Vi vill ha dig.

Och din brorsa. Din mamma. Din granne. Och kanske din kompis. För tillsammans kan vi göra världen bättre. Vill du vara med? **Sms:a medlem till 72900** eller gå in på www.naturskyddsforeningen.se. Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

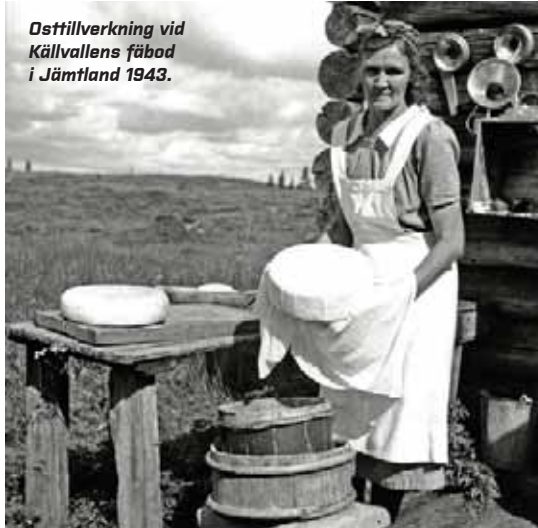
 Naturskyddsföreningen

HUVUDSTAN

LENA KOLLER

Osttillverkning vid Källvallens fäbod i Jämtland 1943.

KARL HENZ HEINRICH, NORDISKA MUSEET

Ystat och ystert på Nordiska

OSTIGT 13-15 februari är det Ostfestival på Nordiska museet. Då finns det möjlighet att smaka på och lära sig mer om våra svenska ostar – hårda som mjuka, liksom mögelostar. Ett flertal mindre mejerier från Stockholmstrakten är också på plats med sina ystade ostar.

I år har festivalen lite extra fokus på en ost, nämligen prästosten. Den kom till en gång i tiden genom en skatt, ett tionde, till kyrkan.

– Vissa bönder lämnade tiondet i form av mjölk och då gjorde prästerna ost av den, säger Annika Gooch på Nordiska museet.

Hur luktar det på Nordiska museet under festivalen?

– Från början var vi oroliga att det skulle lukta gammal strumpa i hela huset. Men det luktar väldigt gott här av all ostar.

Alla besökare får vara med och rösta fram festivalens godaste ost.

GERD ERIKSSON

"Om projektet att göra oss oberoende var det rätta då, på sjuttioalet, så behöver manifestet uppdateras. Vi behöver en ny uppsättning värderingar där mänskliga relationer står i centrum".

Dokumentärfilmaren Erik Gandini, aktuell med filmen *The Swedish Theory of Love*, i en intervju i ETC 19 januari.

Det händer i miljonprogrammet

HOLGER ELISABARD

KONST Statens konstråd ska i projektet "Konst händer" fördela 26 miljoner kronor på offentlig utsmyckning i landets miljonprogramsområden. Nu vill de få förslag på platser och situationer som boende, kommuner, organisationer eller andra lokala aktörer vill påverka genom offentlig konst.

– Det kan vara ett torg, en lekpark eller en bostadsgård. Eller en plats att kunna läsa i fred på eller en ny mötesplats, säger Lena From,

som är projektchef.

Den som vill vara med och föreslå en plats i sitt område ska skicka in ansökan innan 1 mars. Statens konstråd kommer i slutändan att välja ut mellan sju och tolv förslag som ska genomföras.

– Det här är en historisk chans för de som bor och arbetar i miljonprogrammets områden att vara med och bestämma. Vi hoppas på många ansökningar.

GERD ERIKSSON

Klimat i Rotundan

VÄDER 16 februari anordnar Stadsbiblioteket "Vetenskap för vetgiriga." Då finns tre forskare från Stockholms universitet på plats för att samtala om klimatet och bidra med sitt perspektiv på klimatfrågan. Etnologen och forskaren Helena Hörnfeldt kommer att prata om våra rädslor och hur de är kopplade till klimathotet.

– Ingen kan med säkerhet säga vad som kommer att hända vid två graders höjning av den globala medeltemperaturen. Och rädslan tycks vara som starkast inför det ovissa. De handlar i stor utsträckning om att vi inte vet hur vi ska hantera hotet. Vi kan inte gömma oss, det finns ingen säker plats att ta skydd på.

Är den någon skillnad i rädslorna mellan en storstadsbo och en landsortsbo?

– Det har jag inte undersökt, säger Helena Hörnfeldt.

Klimatssamtalen sker i Rotundan på Stadsbiblioteket mellan 18-19.30.

GERD ERIKSSON

Hinder i Friends Arena

LÖPSTEG Den 20 februari förvandlas Friends Arena till en fem kilometer lång hindberbana. Det blir ett så kallat Obstacle Run inomhus. Banan kommer att gå i arenans katakomber, upp på läktaren och genom innerplan där det finns 20 olika hinder – allt ifrån att hoppa över höbalar till att krypa under bilar.

– Arena Run har inga delar som kräver att man ska lyfta sin kroppsvikt utan det är snarare ett kul löpplopp med hinder. Orkar du springa fem kilometer klarar du av banan. Frågan är bara hur fort det går, säger Michaela Askergrén Fröstad, som är en av arrangörerna för loppet.

De bästa löparna går vidare till en semifinal och därefter final.

Arrangörerna räknar med runt 3 000 löpare.

GERD ERIKSSON

SAXOFONIST BJÖRN ARKÖ ÄR VASSAST

”Jazzen hamnar mitt emellan pop och klassisk musik”

SÖDERMALMSBON BJÖRN ARKÖ, 23, fick ett glatt besked i början av året. Den begåvade saxofonisten och jazzmusikern tilldelades Mora of Swedens Stipendium Morakniv på 30 000 kronor.

– Det var skidåkare, forskare och alla möjliga nominerade så det var enormt kul att de ville satsa på kultur i år, säger Björn Arkö, som är född och uppvuxen i Garsås i Mora kommun.

Förutom pengarna fick han en specialdesignad Morakniv och tackade med en Göteborgsvits:

– Det här inspirerar mig till att göra min musik ännu mer slipad.

I vår väntar en turné i Estland och det finns en förfrågan om att skriva mer symfonisk musik åt Dalasinfoniettan, Dalarnas egen orkester. Men det är i Stockholm han känner sig mest rotad.

– Jag flyttade hit när jag skulle börja gymnasiet så det är här jag har de flesta av mina vänner. Det är en kul stad med mycket musik och kultur och det är många utländska artister som kommer hit och spelar.

Fick han önska sig något mer är det en större jazzscen. I dag är den ganska marginell enligt Björn Arkö.

– Jazzen hamnar nästan mitt emellan popen som har sin naturliga scen och den klassiska musiken som har lite större konserter. Jag tror att det finns ett intresse men lite för få spelställen, men tror man på det man gör och är tillräckligt bra så brukar det bära frukt i alla fall. Men visst vore det bra om det fanns fler ställen att spela på och det även utanför Stockholm.

Nästa år tar han examen vid masterutbildningen för jazzmusiker vid Kungliga Musikhögskolan.

– Där finns både kompetenta lärare och bra studiekamrater så det är väldigt utvecklande. Det är viktigt att det inte blir en skyddad verkstad, men det är lätt ta med sig musiken utifrån skolan och få se verkligheten.

DAVID BOGERIUS

Ludvigsbergsgatan 10.02-10.38

Från Paradiset till en parkeringsplats bakom en lång graffititäckt mur. Ludvigsbergsgatan passerar förbi både sjuttioalet och det förra sekelskiftet.

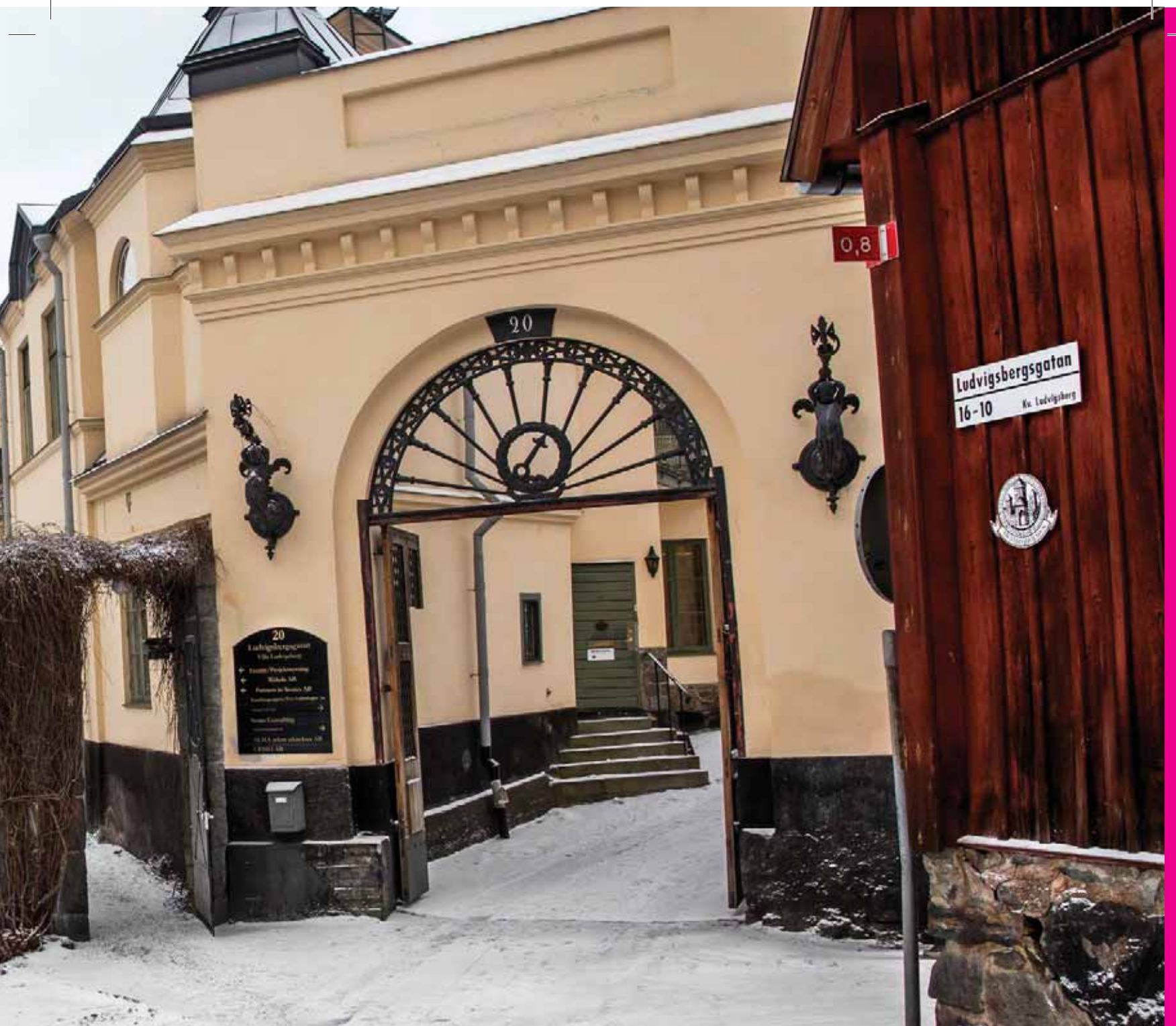
Och lite till. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

I HÖRNET BRÄNNKYRKAGATAN ligger en trave färdigfirade julgranar. En cykel står kedjad vid räcket. En dam i röd midjekort jacka böjer sig in i en vit suv och tycks ha problem med gummimattan på förarsidan; hon drar och sliter i den som det verkar och när hon stänger dörren tar hon upp sin telefon och slår ett nummer, går runt bilen och in och sätter sig på passagerarplatsen.

Utanför entrén till ekologiska mataffären Paradiset sitter en tiggare.

En pilskylt säger "Munchenbryggeriet 200" och en mindre skylt under den "Mälarsalen", båda visar samma riktning.

Upptejpad vid portkodsdosan i en

av portarna i backen upp mot kurvan sitter ett erbjudande från ett företag som söker ett visningskök i området. På fyra till fem timmar kan de byta ut luckorna i köket och erbjuder 25 procents rabatt, mot att de får visa upp köket under en timma vid ett tillfälle efter renoveringen.

I KURVAN DELAR sig gatan. Till höger de bevarade gamla husen som sägs vara byggda någon gång under första halvan av 1700-talet, nedanför dem i backen ner mot Munchenbryggeriet ligger Villa Ludvigsberg, med adressen nummer 20. I dag är det plats för ateljéer, kontor och konferenser, vid slutet av 1800-talet var huset, med

det åttakantiga tornet, chefsvillan tillhörande Ludvigsbergs gjuteri och mekaniska verkstad.

Grindarna ner mot bryggeriet står öppna. Ett flygplan på väg att landa på Bromma passerar över himlen någonstans mellan skorstenen och skylten som förkunnar återvändsgränd, stoppförbud och parkeringsförbud mellan 9-17.

Stannar man till i hörnet Duvogränd och blickar ner mellan det gamla trähuset och Villa Ludvigsberg där ser delar av Munchenbryggeriet skymtar fram ser man samma syn i dag som för mer än 100 år sedan. Om man bortser från några klottrade bokstäver på en kortsida av ett gam-

malt trähus nere vid bryggeriet. Och några klistermärken på en gatlykta utmed fasaden.

Vänder man sig om stirrar man i stället rakt in i plåten och betongen och fönstren i en tristessgrå huskropp från det vågräta och fantasilösa sjuttioalet.

CEMENTMUREN SOM FÖLJER gatan upp till den sista vänstersvängen där den tar slut i vändplan och parkering, är målad hela vägen. Inte som ett långt sammanhängande gatukonstverk, vilket hade kunnat vara fantastiskt sett till den stora ytan, utan det är många olika textdelar – mest stora taggar och ord – från olika tidsepoker, i

olika stadier av degeneration.

Miljöstation en bit upp på gatan mellan de parkerade bilarna utmed muren. En ung man kastar flaskor i en av behållarna och det taggiga ljudet av glas mot glas, och glas som krossas hörs hela gatan ner.

Vid parkeringsautomaten står en man i svart rock. Han lägger biljetten i rutan, stänger dörren och tänder en cigarett medan han sakta korsar gatan ner mot Munchenbryggeriet.

En kvinna på cykel kränger av sin ryggsäck ungefär i höjd med grindarna. Hon bromsar cykeln med ena foten i marken och när hon når slutet av backen svänger hon höger och försvinner ur mitt synfält. 🚲

OM KVINNOR
~~VARIT~~ VARIT
BEGÅVADE HADE
~~VARIT~~ MÄN INTE
EXISTERA T.

MARIA HAGSTRÖM SÅ ÄR DET PÅ BUSSEN STOCKHOLM. BUSSEN VÄRMLAND HAR INTE ALLS LIKA MÅNGA TURER TILL PSYKVÅRDEN.

Vissa platser är bättre än andra. Platserna på höger sida av bussen är populärast och bäst av dem alla är plats nummer tio. Den vill de flesta av oss ha, enligt SL som har fört statistik. Det är alltså platsen på höger sida, bakom dörrarna, men framför dragspelet och intill fönstret.

För att vara som alla andra sitter jag på höger sida i blåbuss 4, lite längre bak (plats tio var upptagen) och tittar ut på staden, undrar hur det vore om Stockholm var en buss. Om bussen är staden. Jag sitter på ett säte som är lite upphöjt, det måste vara en rätt hyfsad position i det här samhället. Chauffören,

stadens politiska ledning, styr bussen och sätter villkoren. Om det ska gå snabbt eller trögt. Gå bakåt eller framåt. Svänga lite mer åt vänster eller höger.

Biljettkontrollanten, myndigheten, kliver på. Om du har betalt för dig får du vara kvar, annars får du vara utanför. Det kan bli skulder. Kontrollanten kollar att ingen fuskar i det här samhället och att ingen tjuvåker.

Vissa har biljetter som bara räcker till en resa, ett tillfälligt tillstånd till bussen. Andra har plastkort som säkrar en plats långt in i framtiden. Barnen leker i dragspelet.

På den här bussen sitter folk som har mest kontakt med psykiatrin i

landet Sverige. Så är det på bussen Stockholm. Bussen Värmland har inte alls lika många turer till psykvården. På varje sätesrad sitter någon av oss som är födda i en annan stad.

BUSSÄTENA ÄR LÄGENHETER. Förutom tre av dem, de är hus. Så bor vi här. På höger sida sitter de privilegierade som har möjlighet att välja plats. En del av befolkningen tvingas till de nedfällbara sätena – de tillfälliga platserna. Vissa måste stå. Där kan det bli riktigt ostabil och osäkert i svängarna.

Det finns också de som knackar på dörren utan att bli insläppta. Det

finns några som hänger sig fast och kanar efter bussen. Och det finns de som springer från hållplats till hållplats men blir nekad biljett. De kan inte återvända till bussen de först kom ifrån, den chauffören försökte köra över dem.

Men om personerna som ställt shoppingpåsar på tomma säten skulle ta bort dem, då skulle fler rymmas. Kanske skulle det visa sig att personen som sätter sig där är trevlig. Om man vågar prata, men sådant gör vi inte här, vi som inte har varit med om att en buss kraschar. Skulle kraschen inträffa spelar det ingen större roll om du sitter på plats tio. 🚗

Kan ni vara träningsfamilj?

En träningsfamilj är ett familjehem som ingår i ett behandlingsteam och som under en begränsad tid tar emot en ungdom i sitt hem. Ni får erforderlig utbildning, handledning, stöd dygnet runt samt ersättning motsvarande en heltidstjänst.

Mejla till
traningsfamilj@humana.se
 eller läs mer på
attvarafamiljehem.nu

Humana

KUNG LEAR

REGI: LINUS TUNSTRÖM
 I ROLLERNA BL A: MARIE GÖRANZON
 >>PREMIÄR 23 JANUARI, STORA SCENEN

UPPSALA >>>>
 STADSTEATER

BILJ/INFO: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

American Idiot är den enda musikalen i världen som sångaren och gitarristen Viktor Norén skulle tacka ja till. Men då är den också som en stor rock- och punkkonsert, som bygger på Green Days musik. Dessutom är Viktor Norén som skapt för huvudrollen Johnny – han mer eller mindre ÄR Johnny. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO ANNELI HILDONEN

INGEN IDIOT

Rock- och punkmusikalen *American Idiot* har gjort succé på Broadway och varit på turné över hela USA. Nu kommer den svenska versionen till Stockholm, i regi av Philip Zandén. Den 20 februari kliver 29 sångare, dansare och musiker upp på Cirkus scen. Många av dem är inte några som vanligtvis förknippas med musikalvärlden – de kommer från rock- och punkband.

– Det blir det bästa av två världar: musikals storhet, där det händer mycket på scenen, och samtidigt den råa aggressiva energin från rockmusiken. Det här är en musikal med väldigt få leenden, det är en mörkare historia, säger Viktor Norén, känd från rockbanden Sugarplum Fairy och Viktor & the Blood.

För honom blir det musikaldebut.

– Det känns skitkul, med tanke på vilken musikal det är. Jag tycker att den är mer som en extravagant rockkonsert med en typ av musik som jag har haft i mitt system sen jag var bäbis, i stort sett.

Musikalen är baserad på Green Days klassiska skiva *American Idiot* från 2004 och handlar om tre kompisars uppväxt i en amerikansk förort där kriminaliteten är utbredd. De vill ta sig därifrån in till stan och använder sig av musiken som en väg ut ur utanförskapet. Deras situation är något Viktor Norén kan relatera till – den liknar hans uppväxt i Borlänge. Därför var det självklart för honom att tacka ja till *American Idiot*, han kände att han redan var huvudrollskaraktären.

– I slutet av nittioalet var Borlänge en ganska tuff stad, med mycket kriminalitet

och knark. Det var omtalad i media som "Sveriges Chicago". Jag kände tidigt att möjligheterna där var ganska begränsade. Jag och mina kompisar ville därifrån och vi hittade ett sätt via musiken. Den tog oss till Stockholm. Då kändes det lite som att vi hade vunnit, det var stort för oss.

Bandet Sugarplum Fairy, som Viktor Norén startade som 13-åring tillsammans med sin bror Carl Norén och kompisen Kristian Gidlund, hade fått skivkontrakt. Ungefär samtidigt släpptes Green Days *American Idiot*.

VI LYSSNADE MYCKET PÅ DEN SKIVAN. DEN ANDAS DET VI UPPLEVDE OCH VAR EN STOR INSPIRATION.

– Vi lyssnade mycket på den skivan. Den andas det vi upplevde och var en stor inspiration för oss.

Vad är budskapet i *American Idiot*?

– Den skrevs i svallvågorna efter 11 september, som en reaktion på hur USA hantlade det och att de gick in i Irak. Det politiska budskapet är aktuellt även i dag, med tanke på hur världen ser ut och det stundande amerikanska valet med en republikansk Donald Trump som vill stänga gränser. För mig är han "American Idiot" personifierad.

SENARE I ÅR släpper Viktor Norén ny musik med Viktor & the Blood.

Bandet Sugarplum Fairy upphörde när trummisen, Kristian Gidlund, gick bort i cancer 2013.

– Vi hade sagt att vi endast existerar i den konstellation vi var. När Kristian inte längre fanns med oss så fanns inte heller Sugarplum Fairy.

Hur påverkades du av hans bortgång?

– Jag känner en större tacksamhet över att få göra det jag älskar. Att jag får vara med överhuvudtaget. Det är en extrem situation att gå igenom, att ens äldsta vän rycks ifrån en i ett så oväntat och tidigt skede. Och sättet han hanterade det på, att han ville säga: "var tacksam för vad du har nu", det kan låta banalt när man bara säger det nu så här, men det satte sig verkligen i mitt huvud. I stället för att oroa mig för vad som ska hända om två år, är jag jävligt glad över vad som händer just nu.

Viktor & the Bloods första skiva, *Apocalypse right now*, tillägnades Kristian Gidlund.

– Allt jag gör är väl tillägnat honom på nåt sätt. Han har varit en sån stor del av mitt liv, det blir ju så när man växer upp tillsammans och spelar i samma band i 15 år. Jag känner att jag bär med mig honom, han har sitt finger med i allt jag gör.

American Idiot påminner också Viktor Norén mycket om Kristian Gidlund.

– Jag och Krille lyssnade mycket på den skivan, särskilt på Wake Me Up When September Ends. Den skrev ju Billie Joe Armstrong till sin pappa, som gick bort i cancer. Kristian gick dessutom bort i september. Jag känner mig extra emotionell när jag sjunger den låten. Det gör den här upplevelsen ännu starkare. ☺

VIKTOR NORÉN FÖDD: 1985 i Borlänge. **BOR:** Vasastan. **YRKE:** Sångare, basist och gitarrist. **AKTUELL:** I huvudrollen i *American Idiot*, premiär 20 februari på Cirkus. Släpper låten Higher Love (av producentduon "State of Sound") tillsammans med sin bror Gustaf Norén (Mando Diao) 29 januari. **GJORT:** Sångare, basist och gitarrist i bandet Sugarplum Fairy (1998-2013), med album som bland annat *Young & Armed* och *The Wild One*. Hans band Viktor & the Blood släppte albumet *Apocalypse Right Now* 2013.

MED RÄTT ANSLAG

.....

Anslagstavlor står lite här och där som en kvarleva från en svunnen tid, långt innan Facebook och andra sociala medier såg till att flödet av information aldrig sinar. Stockholms stads drygt 400 anslagstavlor fylls ständigt med nytt innehåll – om än i ojämn takt. Från Kista till Farsta och från Hässelby till Skärholmen meddelas om allt från lokalrevyer till AA-möten. **TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MAGNUS SANDBERG**

.....

FRUÅNGSGATAN, FRUÅNGEN:
Välfylld tavla men några anslag var inaktuella. Bra blandning på innehållet med information om familjerådgivning, gymnastik, kyrkkonserter, samtalsgrupper, simskola, folkdans och jazzfest. Ett par anslag om kommersiell verksamhet (massage och flytt hjälp).
Betyg: 4

KARLAPLAN:
Mest månadsgamla inaktuella anslag om kommersiell verksamhet som försäljning av julgranar och julklappar, butiker och konserter. Information om en folkdanskurs utgjorde enda undantaget.
Betyg: 1

ZINKENS DAMM:
Närheten till Zinkensdamms IP präglar innehållet. Information om en kommande match, från IK Tellus och Djurgårdens IF:s konståkningskola. Korpen upplyser om sina kurser i seniordans och lugn yoga och stiftelsen Våga va' dig själv om vinterns program. På skyltens baksida ut mot Ringvägen affischerar Djurens Rätt om filmen Walls of glass.
Betyg: 3

DUVBOVÄGEN, SPÅNGA:
Reklam för bland annat yoga, fönsterputsning och professionellt trädgårdsarbete. Biografen Spånga Folkan och jazzklubben Trappans anslag är mer berättigade. "Staffancozmige" gör reklam för sin musik på soundcloud.com.
Betyg: 2

Bromma har kanske bäst koll av alla 14 stadsdelsnämnder på sina anslagstavlor.

På stockholm.se finns en förteckning med väg- och platsbeskrivning för 55 Bromma-tavlor, från Abrahamsberg till Äppelviken.

– Vi har nya anslagstavlor från 2015, men vi har bara bytt ut befintliga och kompletterat i nya stadsdelar som Beckomberga och Annedal. Mitt intryck är att de alla används flitigt, säger Åsa Otteklint, parkingenjör på Bromma stadsdelsförvaltning

– Det är svårt att veta vilka anslag som är vanligast men det är mycket träning, som yoga. Det är bland annat kultur- och idrottsföreningar som informerar på tavlorna.

Anslagstavlorna är ämnade för föreningar och ideella organisationer och inte avsedda för kommersiell verksamhet.

Enligt Stockholms stads direktiv bör heller inte meddelanden, oavsett avsändare, sitta uppe längre än 14 dagar, Huruvida detta

efterföljs är upp till stadsdelsnämnderna att hålla efter. Vissa av dem använder sig av sin driftentreprenör för skötsel av parkerna, men Peter Mellin, parkingenjör på Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning, anser att det existerar en fungerande självsanering:

– De som nyttjar tavlorna sköter själva rensningen. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för att anslagstavlan är i funktionsdugligt skick.

MED EN RAM av stål, en botten av plywood och ett ytskikt av asfaboard – en skiva impregnerad med asfalt – ska tavlorna i Hägersten-Liljeholmen stå pall för regn- och ruskväder, men i andra stadsdelsnämnder förekommer också plyfa och linoleum i tavlorna, liksom ett litet tak som skydd mot regn.

– Jag har kollat runt lite bland mina kollegor i stan och vi gissar att de första anslagstavlorna dök upp på femtiotalet. Tavlorna sattes upp vartefter områden byggdes ut

och de sköttes oftast av lokala föreningsråd. Dessa råd finns inte kvar i dag, berättar Peter Mellin.

I en motion 2012 föreslog Maria Hannäs, (v), att kommunfullmäktige skulle ansvara för översynen av stadens föreningstavlor och även arbeta fram en policy för tavlornas antal, standard, placering och underhåll. Hos stadsledningskontoret, Stadsbyggnadsnämnden och Trafik- och renhållningsnämnden var intresset minst sagt ljumt, medan de flesta stadsdelsnämnderna var positiva.

Det dåvarande borgarrådet Sten Nordin, (m), höll med om att bristerna gällande tavlornas standard, placering och underhåll behövde åtgärdas, men att det var en lokal fråga med varierande behov och förutsättningar.

Därmed låg ansvaret för översynen kvar hos stadsdelsnämnderna.

Ett bra beslut tyckte bland andra Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. Där

VI HAR 51 TAVLOR OCH DE FLESTA ANVÄNDS FREKVENT. DE POPULÄRASTE ÄR DE VID KOLLEKTIVTRAFIKNÄRA PLATSER. Pierre Persson

GRIMSTAGATAN, VÄLLINGBY:

Rejält rensad tavla med behörig information från kyrkan och en dansskola. Men också reklam för yoga och ett nyöppnat gym. Dessutom ett annorlunda anslag av det personligare slaget med en varning för en person.
Betyg: 2

GULLMARSPLAN, JOHANNESHOV:

Väldig välfyllt med relevant information från PRO, AA, barnkören Tonfiskarna, Korpens handbollsverksamhet, Årstarevyn Med rumpen bar och filmer i Årsta Folkets Hus och Bio. Även om ett par anslag om kommersiell yogaverksamhet stjal lite plats för tavlan toppbetyg.
Betyg: 5

har föreningstavlorna funnits sedan sjuttioåret enligt enhetschefen Pierre Persson.

– Vi har 51 tavlor och de flesta används frekvent. De populäraste är de vid kollektivtrafiknära platser, säger Pierre Persson.

MED HJÄLP AV en karta över alla anslagstavlor på stockholm.se tar Situation Sthlms utsända en rundtur för att se om vi kan hitta några större generella geografiska skillnader på tavlornas innehåll.

Det gör vi inte.

Även om fönsterputsning nästan enbart förekommer på tavlorna i Spånga och Kista. Åsa Otteklints uppgift om frekvent affischering om yoga bekräftas, men det gäller även utanför Bromma-området. I Hägersten kommer många av anslagen från Svenska Kyrkan och dess olika verksamheter men på Södermalm dominerar Stockholmskorpens och andra idrottsliga uppmaningar, med viss konkurrens från djurrättsorganisationer. På Karlslan,

mitt på Östermalm, hittar vi en av rundtrens risigare tavlor, fylld av trasiga affischer om inaktuella arrangemang och aktiviteter. Endast Örjansringens kurs i folkdans utgör ett undantag – den sker på ett icke passerat datum.

Tavlan märkt "Föreningsmeddelanden" vid Grimsta Krog i Vällingby är betydligt bättre rensad men består till hälften av små fastnitade pappersbitar som blivit kvar när anslagen rivits ner.

– Vi har 20 tavlor i Vällingby och 14 i Hässelby. De runt centrumanläggningarna är populärast, men alla används. De flesta föreningar som vänder sig ut mot allmänheten använder tavlorna. Det är bland andra Hässelby Hembygdsförening, Riddersviks vänner och Hässelby SK, säger Rikard Becker, enhetschef på Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning.

Utifrån en inventering av en feriearbetare har alla stadsdelens föreningstavlor renoverats.

– I andra statsdelar har man valt att byta till en helt ny design men vi har valt att behålla den gamla traditionella utformningen och underhåller tavlorna i stället. 🌀

ANTAL FÖRENINGANSLAGS-TAVLOR I STOCKHOLMS STAD:

Bromma 55
Enskede Årsta Vantör 65
Farsta 40
Hägersten/Liljeholmen 37
Hässelby/Vällingby 34
Kungsholmen 20
Norrmalm 10
Rinkeby/Kista 35
Skarpnäck 35
Skärholmen 14
Spånga/Tensta 20
Södermalm 26
Älvsjö 29
Östermalm 18

Sammanlagt 438 stycken.

TELEBORG
 Arkiv Start Info Design Sidlayout Referenser Öppna Arkiv

Klipp ut
 Kopiera
 Hämta format
 Utklipp

Times New Roman 12

Teleborian. Han var persona non grata, störd ner i dyt, ömt till
 fängelse och frantagen sin läkarlegitimation. Men i andra sinnen...
 kanske var bra, vem visste? Teleborian var lämnad och en man som
 get hade förlora längre. Kanske var han villig att prava, men allt
 Du är frånvarande i dag, Holger. Var det något jobbigt du fick göra
 "angelset", sa Lulu och la buntan i hans bröst. "Angelpigen var
 tilleraskar.
 "Det var det nog. Det var jobbigt bara att se i Luleth i den möten."

...som var ganska...
 ...i andra sinnen...
 ...lämnad och en man som...
 ...fick göra...
 ...i den möten."

I SJÄL OCH YRKE

Författaren David Lagercrantz skrev en av fjolårets, i hela världen mest uppmärksammade böcker. Men för honom blev utgivningen av *Det som inte dödar oss* en ganska skrämmande upplevelse. Nu är det lugn och arbetsro som gäller, dörren mot media stängd. För släkten Lagercrantz arv, både i själen och i yrket, bär han alltid med sig. På gott och ont. TEXT **ULF STOLT** FOTO **JOEL NILSSON** OCH **HENRIC LINDSTEN**

gentligen borde kanske två av de fyra datorer – två bärbara, två stationära – som David Lagercrantz har uppställda och i gång samtidigt på skrivbordet bakom murstocken, stå place-rade någon annanstans.

– Det är frestande att hela tiden gå in och kolla mejl eller googla nåt. Det är både en frestelse och frustrerande. Allt som händer ute i världen, boken är ju så fruktansvärt omskriven – det är ju kanske lite skamligt att erkänna, men det är väldigt svårt att inte titta. Det kommer hela tiden nåt nytt.

Han ställer sig upp, sätter handen på ryggstödet till skrivbordsstolen han haft sedan 1998 – året efter att han debuterade med boken *Göran Kropp 8000 plus* – vänder den liksom lite åt mitt håll, nickar mot stolsitsen och skrattar.

– Den var med på en bild i nåt reportage som gjordes i samband med att Millennium-boken släpptes. Då hörde en läsare av sig och sa att det var den skitigaste och äckligaste stol personen sett. Då kunde jag i alla fall försvara det för mig själv med att jag arbetat ordentligt i den. Funkar fortfarande. Jätteskön.

David Lagercrantz skriver med rejält uppdragen punktstorlek i textdokumentet – jag skulle tro 24 punkter eller mer – och en av hans bärbara datorer och en av de stationära har delad skärm, visar samma innehåll, och just de båda datorerna är inte uppkopplade mot internet på grund av spionagerisken.

Säkerhetskopierar gör han på både en extern hårddisk och ett USB-minne.

De två högra datorerna är däremot upp-

kopplade mot internet och det är åt det hållet han vrider stolen och lutar sig när han ska kolla någon faktauppgift eller göra ytterligare research. Just nu befinner han sig förbi det han beskriver som det "svåraste, tråkigaste och hopplösaste – nämligen inledningen" på bok nummer fem i Millenniumserien, bok nummer två skriven av honom.

– Det brukar vara så här varje gång jag skriver en bok innan jag kommer i gång – jag hittar inte anslaget, det känns falskt.

DET ÄR JU KANSKE LITE SKAMLIGT ATT ERKÄNNA, MEN DET ÄR VÄLDIGT SVÅRT ATT INTE TITTA. DET KOMMER HELA TIDEN NÅT NYTT.

Vad är det du inte hittar?

– Det känns inte autentiskt, det känns fel, jag stryker och börjar tvivla på mig själv. Jag har svårt att gå vidare om jag själv inte tycker att det är bra. Det blir som en läsning då hos mig, det har jag nog alltid haft.

– Jag har svårt att koncentrera mig, helt enkelt, jag drivs bort från det som en orolig själ.

Vad gör du då?

– Går och flippar. Det är väl en bild av vår tid, att man flippar runt på nätet, eller bara går omkring här hemma. Gör ingenting. Men nu har jag en inledning som jag faktiskt tror sitter, så nu börjar jag tro att det kanske kommer bli en bok.

Ramverket till den kommande storyn är klar, researchen gjord, han vet var det hela ska ta vägen och bli till. Deadline ungefär till jul. Utgivning hösten 2017.

– Researchen visar sig ju alltid vara bristfällig och riktad åt fel håll, så är det för mig i alla fall. Det är ju hela tiden så att man kollar saker, men det gör jag parallellt med att jag skriver, jag har gjort en massa research men boken förändras.

Med första boken, *Det som inte dödar oss*, finns ett definitivt datum under researchen då allting vände, han skriver själv om det i dagboken från skrivandet av första Millenniumboken som publicerades på bland annat DN Kultur 2 augusti 2015. Daterat 2 mars 2014 skriver han i dagboken: "Ser Christopher Nolans film – *Batman begins*

med barnen och börjar tänka på den bakomliggande mytologin i Stieg Larssons böcker. Efteråt diskuterar jag det med Anne, och söker på Google. Plötsligt fryser jag till. Jag ser en fullständigt sensationell bild på nätet, som förändrar hela min story. Jag går och lägger mig intensivt upphetsad".

Vad var det för bild du såg?

– Jag kan ju säga det nu, även om det kanske blåser storyn lite för de som inte läst. Det är att jag börjar undersöka vad Wasp är för nånting.

För den som inte läst någon av böckerna i Millenniumserien kan berättas att Wasp är hjältinnan Lisbeth Salanders pseudonym när hon driver omkring på internet i rollen som mästarehacker.

– Då ser jag en bild av Wasp i Marvel Comics, och det är ta mig fan Lisbeth Salander. Då får jag en sådan rusning i kroppen och förstår att detta är ingen slump. Så talar jag med Joachim (Stieg Larssons bror, som tillsammans med sin far Erland förvaltar Stieg Larssons tillgångar och litterära rättigheter, red. anm.) som säger: "det var ju det vi gjorde, vi satt och läste Marvel Comics hela tiden". Då fattar jag plötsligt att Lisbeth Salander är ju inte bara Pippi, hon är också tagen ur Marvel Comics värld.

Han gör snabbt samma sökning i sin telefon och visar mig bilden. Likheten är slående.

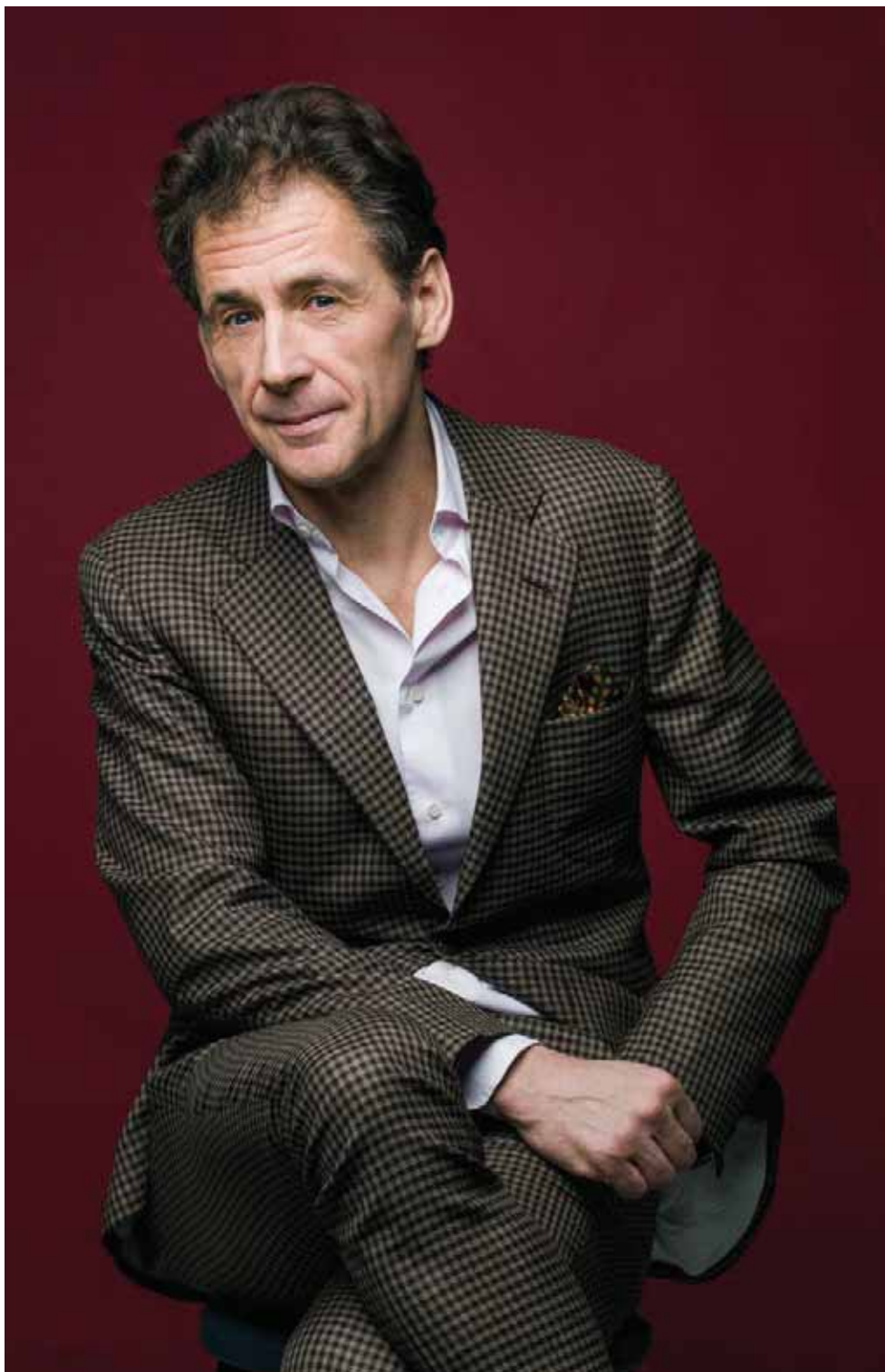
– Det var den bilden jag såg då och då fattade jag att jag hade det. Då kände jag... fan, man ska ju i en berättelse gärna ha nån mytologisk botten, och populärkulturen är ju också en del av vår mytologi i dag.

David Lagercrantz reser sig ur fåtöljen och går bort till den låga bokhyllan som löper utmed väggarna runt oss, letar snabbt fram ett exemplar av ett Marvel Comics-album och håller fram det och visar: *Wasp – the legacy of Thanos*.

– Jag hade själv tänkt på det där... Wasp betyder ju "white anglo-saxon protestant", Lisbeth Salanders internetpseudonym kan

OM ZLATAN-BOKEN

– Jag flyger ner till Milano och tar en taxi och ringer min fru som är arg, kanske inte arg men ledsen att jag fått avbryta semestern för att Zlatan kallar. Jag har jobbat hela semestern också. Jag ringer henne och säger att jag är ledsen för det som skett och så, och då snäser hon bara stressad tillbaka: "Jag kan inte tala nu för det är terrordåd i Norge". Jag fattar ingenting, så jag tar fram telefonen och redan då vet man att de skjuter mot unga på Utöya. Då känner Zlatan och jag varandra ganska bra, så jag berättar det här för honom. Sen sitter vi och snackar och blir lite allvarliga och då säger han: "David, jag har tänkt mycket på det här, vi skriver om allt – pappa som dricker och mamma som slog mig, men du ska göra det med kärlek, fattar du det!"

DÅ LYCKADES MIN FRU FÖR- HANDLA FRAM ATT JAG FICK EN SIESTA MITT PÅ DAGEN, FÖR ATT ÖVERLEVA.

var med mycket, men det ni såg här var ju bara en bråkdel av det jag gjorde. Jag gjorde ju hela världen, så jag satt från morgon till sen kväll.

Antingen satt han på Riddarholmen hos Norstedts förlag "nere i det röda rummet där" eller hemma i skrivrummet bakom murstocken och hanterade media. Den mediala maelström han befinner sig i då är stundtals galen, angreppen mot hans person hårda, jakten på honom direkt osund.

– Men plötsligt märker jag att den här galenskapen börjar vända. Vi får en lysande recension i New York Times, vi får fyra stjärnor av fyra i USA Today, vi får fina recensioner i The Guardian och Le Monde och jag sticker i väg på planet till Paris.

David Lagercrantz berättar att det är när han kommer till hotellrummet i Paris som han för första gången tillåter sig att känna efter, eller känna någonting.

– Jag ligger i en hotellsäng där och kryper ihop i fosterställning och bara gråter och skakar. Det var då jag kände att jag kunde låta det komma. Efteråt har jag ingen aning om varför jag grät – om jag är glad över att vi klarade det, vilket jag nu har anledning att vara – eller om jag är chockad. Det var nånting som släppte. Jag minns det där ögonblicket när jag låg där och skakade och grät. Sen fortsatte det hela.

Hur fortsatte det?

– Min sömn började bli så dålig att jag började ta ganska starka sömntabletter för att fixa det hela, vilket gjorde att jag blev oerhört trött på dagarna. Då lyckades min fru förhandla fram att jag fick en siesta mitt på dagen, för att överleva. Då strök vi en intervju för att jag var så knäckt. På så sätt fick jag en timme där efter lunch att sova på, sen blåste jag på med intervjuer hela dagarna, som slutade med ett stort samtal inför ►

ju inte ha nånting med det att göra... Då fick jag liksom en twist på nåt sätt, för det var ingen som tidigare hade ställt sig frågan om det där namnet.

ATT BOKEN *Det som inte dödar oss* var ett av fjolårets mest medialt uppmärksammade boksläpp i Sverige och i hela världen har knappast undgått någon. Inte heller kontroversen både innan och efter utgivningen som rörde om man fick, borde, skulle och kunde göra det David Lagercrantz av ett bokförlag blivit erbjuden och tackat ja till: att skriva en fortsättning på en romanserie som

innehavarna av de litterära rättigheterna gett bokförlaget sitt godkännande att ge ut.

Och när boken väl kom ut, 27 augusti förra året, återstod så bara att komma till svaret på den sista och största frågan – hur hade han klarat sitt uppdrag?

– Vi märkte ju att de riktigt dåliga recensionerna var ju egentligen de första, de som ville vara dåliga.

Hur upplevde du det som skedde kring utgivningen av boken?

– Jag hade ingen tid att reflektera då, kanske ibland på nätterna, men allting mest bara pågick hela tiden. Alla tyckte ju att jag

MIN FARMOR HADE LOBOTOMERATS, TVÅ AV HANS SYSKON HADE TAGIT LIVET AV SIG. DET FANNS HOS OLOF – VILKET ÄR EXTRA FARLIGT, SKULLE JAG VILJA SÄGA – EN OMEDVETEN LIDANDEROMANTIK.

publik – så var det alltid, vilket land jag än var i. Och allt avslutades med en signering.

Många minns säkert en i efterhand kritiserad intervju med honom i SVT:s Aktuellt, där han i egenskap av bokens författare bland annat fick stå till svars för förlagets globala lanseringskampanj och dess mediehantering. Det hela blev till slut en bra historia.

– Det var också en sån där dag då jag suttit i intervjuer en hel dag. Jag hade just gjort trettio minuter intervju med Jessica Gedin till Babel. Så går jag ut ur studion och är dödstrött och tänker att "jag orkar inte mera nu", då kommer Nike Nylander – som jag tycker om, det är inte henne jag är arg på, det är hela inslaget innan – och frågar om hon kan "låna mig i tio minuter". "Visst" säger jag, går in i studion och sen bara boom.

Efter det gör han intervjuer med spanska medier på trottoaren utanför restaurang Pane Vino på Ringvägen medan familjen äter middag, sedan åker han ner till Akademibokhandeln för att signera. Och noterar att det är fotografer överallt.

– Då kommer det fram en kvällstidningsjournalist och frågar vad jag tyckte om inslaget i Aktuellt. Jag har bestämt redan innan att jag ska vara trevlig, glad, generös och säga att "jag är glad att litteratur diskuteras, att litteratur ska diskuteras". Men klockan är ett eller två på natten... jag bara

OM SKRIVANDE

– Ett tag kände jag att jag höll på att bli det som kanske är det livsfarligaste en författare kan bli, eller vem som helst – högmodig: "jag fixade ju det här, klart jag fixar tvåan också". För det som drev mig framåt under skrivandet av *Det som inte dödar oss* var ren skräck. Skräcken att misslyckas, att få alla efter mig, att vara en skam. Jag skrev så jävla långsamt för jag var rädd – det måste jag säga nu så här efteråt – för att det skulle bli fel, inte kännas rätt, rädd för att misslyckas.

skriker att "det är en tabloidisering av public service".

Han blir förbannad på sig själv för att han tappar humöret, ser fantasirubriker framför sig: "David Lagercrantz lost it". Och springer ut därifrån med alla PR-personer efter sig.

– Det är en bakdörr på Akademibokhandeln jag tror man kan sparka upp så jag sparkar till den utav helvete. Men det är en tung ståldörr så det gör ont som satan i foten. Sen springer jag ut i natten och skriker: "Vad fan är det som händer?", helt hysterisk. Då står Eva Gedin där och kollar twitterflödet. Och det är då hon säger till mig: "David, det är ingen som hatar dig, det är positivt, människor är på din sida". "Nej, du ljuger", skriker jag, "de hatar mig". "Nej", svarar hon.

OM MAN LÄSER några intervjuer med David Lagercrantz är det ett uttryck i definitionen av sig själv som är regelbundet och ofta återkommande – att han beskriver sig själv som varande oerhört neurotisk.

– Om jag nu ska kokettera med det så... ja, jag är extremt neurotisk, nervös, har svårt att koncentrera mig, jag hetsar upp mig över väldigt små saker, jag pendlar mellan känslor, jag förstör saker, jag har ständiga sömnproblem. Jag är väldigt neurotisk – fråga vem som helst i min omgivning.

Vad är det för fördel med att vara så neurotisk som du beskriver dig?

– Neurosen ger feber, man kan inte vänta. Om jag exempelvis säger till min fru att "vi måste ringa den och den", så säger hon "bra, vi gör det efter maten". Men jag måste ringa direkt, annars får jag spader. Neurosen är ju en del av det här bipolära, för det har jag ju – "Yes!" och sen ner i skorna. Det kan pendla fort. Jag vaknar tidigt.

– Det har jag känt nu på sista tiden framför allt, det är ju sjukt – det finns ingen anledning för mig att vara så ledsen, jag har det ju bra. Men det är bara bottenlöst svart.

Samma dag som vi träffas i hans vinds-

lägenhet, dit ljudet av trafiken nere på Hornsgatan inte riktigt maktar ta sig upp, är hans kusin Hugo Lagercrantz bok *Mitt medvetande*. *Memoarer* recenserad på kultursidan i Svenska Dagbladet. Den handlar om släkten Lagercrantz, om självmorden, trasigheten, depressionerna.

– I vår familj är det så uppenbart att vi har fröet till båda vägarna, den är så delad mellan självmord, mentalvård och framgång. Jag har tydligt sett vägskalet i mitt liv där det hade kunnat gå annorlunda.

David Lagercrantz berättar att han kan känna en ödmjukhet när "jag hela tiden ser att det är slump och tillfälligheter som

föser oss in”.

– Släkten Lagercrantz är ju så extrem för att den också är så känd. SvD skrev i dag i recensionen av Hugos bok att vi har ett socialt nätverk som kan skydda och hjälpa, men att det finns en överrepresentation vad gäller självmord och psykisk sjukdom i familjen som är extrem.

Vi pratar om rädslan det föder att växa upp med den vetskapen, med det arvet. Och om den lidanderomantik som hans pappa Olof – legendarisk publicist, litteraturvetare och författare – bar.

– Min farmor hade lobotomerats, två av hans syskon hade tagit livet av sig. Det fanns

hos Olof – vilket är extra farligt, skulle jag vilja säga – en omedveten lidanderomantik.

Han berättar hur de personerna av fadern sågs som extra fina, extra sensitiva, begåvade... det fanns ”en sorts vördnad för det där, ungefär som om de var en sorts kristusfigurer”.

– De var de känsliga som tagit på sig lidandet i familjen, medan de andra – han brukade tala lite föraktfullt om segrarpersoner, enkla personer.

David Lagercrantz kunde känna, en period när det var svårt – han var ung och undrade om han skulle kunna uppfylla förväntningarna, att det fanns en annan väg

i familjen Lagercrantz som också den var accepterad: undergången.

– Det var ju livsfarligt. Vetskapen att man kunde söka sig dit.

Upplevelsen under uppväxten i familjen Lagercrantz var att man fick bli vem och hur man ville, den största synden vara att bli en konventionell medelmätta.

– Det var ingen som nånsin skulle säga det, men mellan raderna upplevde jag det. Jag hade en titel klar på boken om min pappa: *Lyckas eller gå under, min gosse*. Jag har till och med fått ett förskott för den, jag kanske skriver den en dag.

– Jag är uppvuxen med känslan att jag ►

DET SKA JU VARA EN STOCKHOLMS-SKILDNING. DET ÄR JÄTTEROLIGT OCH SKÖNT FÖR MIG SOM ÄR LITE LAT, DET ÄR JU MINA OMRÅDEN. JAG SLAPP JU ÅKA NÅNSTANS.

är privilegierad, att jag fått mycket gratis. Men jag kan ju också säga att det var helt förlamande att komma ut i världen och journalistlivet och känna att jag ständigt var en besvikelse som inte räckte till, som inte vågade, som inte skrev på allvar. Jag hade ständigt återkommande depressioner som handlade om att jag inte kände att jag höll måttet.

Hann du visa din pappa någonting av ditt skrivande innan han dog?

– Ja, lite hann jag visa. Han sa ofta då, när han tyckte att jag inte skrev som jag talade: "det där borde du skriva". Som en pik om att jag inte riktigt levde upp till det han tyckte att jag var.

– Jag visste tidigt att yrkeslivet skulle handla om skrivande, men samtidigt sökte jag mig bort från hans värld, jag kände att jag inte vågade – det var väl därför jag hamnade i nån sorts motsats, i kriminaljournalistik och annat. Som visserligen var skrivande men långt borta från hans värld.

NÅGON DAG INNAN intervjun bläddrar jag igenom *Det som inte dödar oss* igen och fäster en liten orange Post It-lapp i övre hörnet på varje boksida som innehåller en Stockholmsreferens. Jag räknar snabbt till ett fyrtiotal lappar.

– Det ska ju vara en Stockholmskildring. Det är jätteroligt och skönt för mig som är lite lat, det är ju mina områden. Jag slapp ju åka nånstans.

Just för att det är hans områden som han skriver om har det blivit lite geografiskt fel på ett ställe, "men det är det ingen som upptäckt".

– Jag har blandat ihop Bellmansgatan, jag tänkte att jag behöver ju inte gå dit... Jag

trodde jag skulle få skit för det men det är ingen som upptäckt det. Mikael Blomkvist går vid ett tillfälle från redaktionen (Millenniums redaktion ligger på Götgatan, red. anm.) till Mariatorget, sen går han till lägenheten på Bellmansgatan. Det är ju en konstig omväg. Men det är så jag trodde, i mitt huvud blandade jag ihop Bellmansgatan. Det är ett sånt fel man gör när man bor i ett område.

I boken finns ett flertal geografiska markörer och passningar som leder direkt tillbaka till författaren själv. Bland annat nämner han sin vän, gitarristen och tidningen *Vi:s* krönikör Johan Norberg, vid namn och titel.

– Det ligger i traditionen, Stieg Larsson höll ju på så hela tiden, hade med Kurdo Baksi och alla möjliga personer. Jag tänkte

att jag gör det också. Och min frus syster och hennes man flyttade ju in i Millenniumlägenheten, då fick jag in dem också.

– Holger Palmgren bor i stort sett i min mammas lägenhet. Jag gör olika såna passningar, som Prostvågen. Vi bodde nedanför Prostvågen, nedför backen där på Johan Olof Wallins väg, nära kyrkogården.

Det var när familjen bodde där i Solna och David Lagercrantz var på väg att bli ensamt barn kvar hemma – hans äldre syster Marika var på väg att flytta – som han fick idén att han skulle byta skola till Fridhemsskolan.

– Det var ju verkligen en problemskola. Vi hade en kille i min klass, han mördades senare, som spred terror. Det var anledningen till, berättade mina föräldrar senare, att

vi flyttade till Drottningholm – för att jag skulle komma bort från den skolan.

Mötet med en annan värld, med en annan klass, påverkade honom mycket. Han berättar om skolkamrater som levde på barnbidrag och stal kläder på rasterna, om våld och hur skakande det var "för en pojke med min bakgrund att uppleva detta". Han "råkade väl berätta några storys hemma", vilket gjorde att familjen flyttade.

– Då kom jag till motsatsen, kan man säga, en skola med två klasser i samma årskurs. Från att ha varit den veka killen i Fridhemsskolan blev jag plötsligt kaxen i Drottningholmskolan. Jag tog med mig den stora, tuffa världen från Solna.

Hur var det?

– Det var häftigt, jag kände att jag blev

nån, en cool person. Jag minns att jag introducerade lite musik och hade en del äldre kompisar som lärt mig lite om Deep Purple, som snart hela Drottningholmskolan lyssnade på.

Lyssnar du fortfarande på Deep Purple?

– Nej fan. Jag tror det var sånt man ofta gjorde i livet på den tiden, att man även intellektuellt sen, senare, låtsades att man gillade saker man egentligen inte gillade. Jag har svårt för hårdrock. Jag tyckte det var tufft att vara hårdrockare, men egentligen gillade jag Elton John och Cat Stevens och sånt.

DAVID LAGERCRANTZ KOMMER tillbaka från den del av lägenheten där han varit och bytt om till kostym inför fotograferingen. Sätter sig i stolen och kollar sina mail, det har tricklat in en del sedan han kollade senast.

Ur en låda under skrivbordet tar han fram den engelska översättningen av boken *Syndafall i Wilmslow* från 2009 – en roman om Alan Turing. Boken släpps i 20 länder under våren.

Hur hittade du fram till Alan Turing?

– Den idén hade jag haft länge, sen jag höll på med Wittgenstein som ung. Jag tyckte han var så hopplös och hade en massa märkliga idéer, var en allmän sektledare. Men så såg jag att han hade en diskussion om logik med en snubbe som hette Alan Turing. I en fotnot stod att Alan Turings tankar om logik ledde fram till den moderna datorn. Jag minns att jag stannade till där och tänkte att "hur kan det här konstiga snacket som bara rör två galningar i Cambridge leda till datorn?".

Innan förfrågan om att skriva Millenniumboken kom hade David Lagercrantz en färdigskriven bok sparad på den externa hårddisken, en kärleksroman.

– Vi bestämde att inte ge ut den, den kanske inte höll... eller så skulle den boken störa – vi hade gjort *Zlatan*-boken och sen skulle den här komma. Hade den inte blivit väl mottagen hade vi kanske sabbat nåt och nu är den lagd på is. Vi får se om jag återvänder till den. Men nu ska jag göra två till av detta, sen är det bra, då ska jag göra nåt annat – frågan är vad det är? En kärleksroman kanske, eller boken om min bakgrund?

I kvarteren runt Zinkensdamm är David Lagercrantz ingen okänd flanör. Han berättar apropå detta att han just fått höra att det ska göras ett tillägg i Stadsmuseets Millennium-vandringar efter hans bok.

– De har lagt in trafikljuset på Ringvägen som den autistiske August Balder ritar av. Jag föreslog att jag kan gå och handla på Coop och komma ut och så står det en massa turister där: "Hej, hej", liksom.

David Lagercrantz skattar hjärtligt, ögonen och varje för ändamålet avsedd muskel i hans ansikte är aktiverad. Jag frågar om hans ökande kändisskap påverkar hans dagliga liv, hur han nu blir bemött.

– Lite kanske det märks. På nåt sätt påverkas man ju alltid. Även om folk säger att de inte påverkas så är det ju nånting som sker, för det sker en förändring hur folk bemöter en. Men va fan, det här är ju Söder, det är ju ingen som bryr sig riktigt. Eller låtsas bry sig. ☺

DAVID GUNNAR FRANCISCUS LAGERCRANTZ

FÖDD: 4 september 1962 i Solna, samma dag som The Beatles spelade in "Love me do" i EMI Studio 3 i London med Ringo Starr på trummor.

FAMILJ: Gift med Anne Lagercrantz, divisionschef för nyheter och sport på SVT, tre barn.

GÖR: Författare, före detta journalist, har studerat religion och filosofi och gått på Journalisthögskolan i Göteborg.

AKTUELL: Skriver just nu på sin andra, men Millenniumseriens femte bok. Deadline till jul, utgivning hösten 2017. Den första boken, *Det som inte dödar oss* släpptes 27 augusti 2015 på 46 språk i 25 språkområden – en av fjolårets största och mest medialt uppmärksammade boksläpp i världen.

STOCKHOLMS HEM

.....
Stadshuset är inte bara ett landmärke för Stockholm.
Det är också en plats för lokalpolitik, giftermål, galamid-
dagar, konst, Nobelprisbanketter och en aldrig sinande
ström av turister. TEXT **GERD ERIKSSON** FOTO **MARTINA HOLMBERG**
.....

Tegelstenarna i Blå hallen skulle egentligen ha målats blå, men Ragnar Östberg ångrade sig.

Möblerna i Rådssalen är formgivna av Carl Malmsten.

Det är mestadels turister – merparten av dem utländska – som kommer till guidningarna i Stadshuset. Många känner till att Nobelfesten går av stapel här och intresset är stort. Under sommarmånaderna kan det komma 10 000 besökare under en dag.

Stockholmarna är däremot sämre på att lära känna sitt eget stadshus.

– Men när de får gäster utifrån tar de med dem hit. Det märks att de är stolta över det då och vill visa upp det, säger Anna-Karin Freidh som är chef för visningsenheten.

Klockan är tio på förmiddagen och dagens första lilla grupp med turister samlar ihop sig för att gå i väg med guiden Christer Oldhoff. Precis som alla andra guider här kan han berätta om Stadshuset på tre språk. Den här visningen är på engelska.

Christer Oldhoff guidar på tre språk.

MEN NÄR DE FÅR GÄSTER UTFRÅN TAR DE MED DEM HIT. DET MÄRKS ATT DE ÄR STOLTA ÖVER DET DÅ OCH VILL VISA UPP DET. Anna-Karin Freidh

– Men det får inte vara en alltför komplicerad engelska, eftersom många av dem som går med på visningarna inte har engelska som förstaspråk.

Christer Oldhoff har svarta byxor, svarta skor och en vit, kortärmad skjorta där det står Stadshuset på högra bröstet. Han välkomnar gruppen och ber dem att respektera att det här också är en arbetsplats för dem som sitter i kommunfullmäktige och att man inte får ta på de gamla tygerna eller möblerna under visningen.

Däremot är det fritt fram att fotografera.

Gruppen lyssnar noggrant när han står mitt i Blå salen och berättar om arkitekturen och pekar ut var på golvet honnörsbordet, med kungen och drottningen, brukar stå under Nobelfestligheterna. En spansk kvinna och hennes dotter fnissar och låtsas att de är de svenska kungligheterna.

Christer Oldhoff berättar sedan om trappan där servitörerna kommer med maten och att det sägs att arkitekten Ragnar Östbergs fru fick testgå den ett antal gånger i högklackat och långklänning för att vara säker på att det gick att skrida nerför den

som han hade tänkt. Två unga italienare nickar nöjt när de får reda på att blomorna på Nobelfesten alltid kommer från San Remo.

Så här i början av året är det lägsåsong och gruppen av turister som går på visningen med Christer Oldhoff är inte fler än åtta. Desto mer folk och aktivitet är det i den del av huset där de politiska partierna och de olika rotlarna håller till.

I RÅDSSALEN TAR kommunfullmäktige alla de beslut som rör Stockholm stads verksamheter. Där går inredningen i varma färger och långa röda draperingar ramar in rummet. De 101 folkvalda har sitt namn och sin partitillhörighet på en klisterlapp vid sin plats.

Det enda moderna i salen är utrustningen med lampa och röstningsknappar som finns på varje ledamots bord.

Taket, 19 meter upp är täckt med målningar av ljusblå moln och himmel och ska föra tankarna till husen med öppna tak som vikingarna hade en gång i tiden. Den himmeln har säkert en och annan kommunpolitiker tittat upp när ett beslut gått dem emot.

Symbolen för Stockholm, Mälardrottningen, upptar hela den norra väggen i Gyllene salen.

Paulirummet var en gång i tiden lönekontor.

Den gamla anslagstavlan från Stockholms stads statistikkontor sitter kvar.

VISNINGAR

- Under högsäsong (jun-aug) är det visningar på engelska varje halvtimme.
- Under lågsäsong varje hel timme.
- Två gånger om dagen är det visningar på svenska.
- Bokade visningar går att få på engelska, italienska, kinesiska, spanska, tyska och franska.

DET ENDA STÄLLET där turistgruppen inte får fotografera är Ovala rummet och alla låter snällt kamerorna ligga kvar i väskorna.

Tygerna på väggarna är nämligen från 1600-talet och tål inte blixlar.

Christer Oldhoff berättar att den som bor i Stockholm kan gifta sig gratis där, men att det är öppet för alla att göra det. Även för den som bor utanför Sverige. Men det är populärt och måste bokas långt i förväg. Han frågar innan vi går vidare: "Any questions?", men det är tyst.

Inne i Gyllene salen kommer gruppens

första "Wow". De är klart fascinerade av de miljontals små mosaikbitarna i guld som klär väggarna och där både August Strindberg, Jenny Lind och uppfinnaren John Ericsson finns med. På ena kortsidan tronar "Queen of lake Mälaren" – Mälardrottningen – i egen hög person. En kvinna i gruppen undrar om det är typiskt svenskt att klä ett rum i guldmosaik.

Den spanska utbytesstudenten Maria Pilar Sanchez har pluggat ett halvår i Stockholm och ska bli förskollärare. Hon ska återvända till Spanien om ett par dagar och

nu har hon och hennes mamma kommit i mål på den guidade turen.

– Jag hade hört talas om att Stadshuset skulle vara en vacker plats och ville se det innan jag åkte. Gyllene rummet var mest fascinerande.

FÖRUTOM POLITIKER OCH guider finns det runt 200 tjänstemän som jobbar i Stadshuset. Anders Nörd är en av dem, han är biträdande intendent och fixar med lite av varje i det stora huset – alltifrån att byta konst på väggarna till att ändra höjd på folks skrivbord. ▶

Det tredelade fönstret i Salen Tre Kronor vetter mot Riddarfjärden.

Alla dukar, gardiner och andra textilier i huset är vävda av textilkonstnären Maja Sjöström.

Ett tidigt porträtt av Ragnar Östberg, Stadshusets skapare.

Alla hejar på honom i korridoren.

– Jag gillar mitt jobb eftersom jag tycker om att hjälpa människor. Sen är Stadshuset en fin plats att jobba på. Trots att jag jobbat här i över 20 år så upptäcker jag nya saker varje dag, det kan vara en liten målning eller ett järnsmide.

Han rör sig hemtamt i alla trappor, prång och gångar. På en avsats lite för sig

STADSHUSET

- Ritades av Ragnar Östberg
- Invigdes midsommarafton 1923.
- Är byggt med åtta miljoner tegelstenar, varav en miljon är handgjorda.
- Influera av italiensk arkitektur, nordisk gotik och islamsk konst.

själv i ett trapphus sitter ett porträtt i olja av en man där det står "Ragge" målat i ena hörnet.

Det är arkitekten Ragnar Östberg i unga år.

Vilken är din favoritplats i huset?

– Stadshustornet. Det är en häftig känsla att gå upp där och se ut över hela stan. Men det är stängt nu på vintern.

Han visar oss Paulirummet som en gång i tiden var lönekontor för stadens arbetare. En liten hiss med knapparna "upp" och "ner" sitter på en vägg. I den kom pengarna från finanserna ett par våningar upp. På väggarna i rummet står det deviser som "Morgonstund har guld i mund" och "Arbetare är sin lön värd".

– Det här är det enda rummet i de offentliga visningsdelarna av huset där man får

dricka kaffe. Här går nämligen mattan att tvätta.

Snart ska Anders Nord börja det mödosamma arbetet med att plocka ner och paketera julstjärnorna och julljusstakarna som syns i Stadshusets alla fönster. Och uppe i köket pågår fortfarande diskningen av de sista glasen från Nobelfesten under övervakning av husfrun.

I Stadshusshopen står en turist och testar speldosorna med "Här kommer Pippi Långstrump" och fanfaren från Nobelfesten. Och en kollega till Christer Oldhoff står redo att ta emot en ny grupp som ska på visning i huset.

Nästa kommunfullmäktigemöte är om 14 dagar, dagordningen är inte offentliggjord än. **S**

Genom sina filmer och böcker undersöker regissören och författaren Alexandra-Therese Keining identitet, sexualitet och normer. Nu är hon aktuell med filmen *Pojkarna* – en suggestiv skildring av tre tonårsflickors förvandling till pojkar, i skydd av nattens magiska mörker. TEXT ALEXANDRA SUNDOQVIST FOTO SARA MORITZ

SER I SCENER

Regissören Alexandra-Therese Keining filmatisering av *Pojkarna*, Jessica Schiefauers Augustprisvinnande roman från 2011, har sålts till drygt 25 länder och visas på filmfestivaler världen runt.

I USA vill man göra en amerikansk remake av *Pojkarna*.

När Situation Sthlm träffar Alexandra-Therese Keining på Filmhuset vid Gärdet har hon precis mellanlandat hemma i Stockholm. I februari får filmen svensk premiär.

– Det är intressant att resa runt med filmen och se hur olika den mottas i olika länder. Särskilt i katolska länder uppfattas *Pojkarna* som provocerande, då den har en könsöverskridande tematik. Det finns också skillnader mellan hur vuxna och ungdomar upplever filmen. Vuxna har en tendens att vara mer lösningsorienterade. Men är man 14 år och det känns som att hjärnan och kroppen tillhör helt olika genus så finns inga enkla lösningar. Det är bara totalt kaos. Det tillståndet vill jag varken romantisera eller intellektualisera i filmen.

Filmerna skildrar vänskapen mellan de tre 14-åriga flickorna Kim, Momo och Bella. De tre vännerna finner en fristad i Bellas växthus. Växthuset blir ett eget rum, en egen värld i världen. Det är också här som flickorna planterar ett udda frö, ett frö som växer till en vaniljdoftande blomma – vars nektar förvandlar dem till pojkar.

– Filmen är en queer "coming of age"-historia, där jag valt att förstärka vissa bitar – inte minst frågor kring identitet. Sökandet efter identitet går igenom hela min produktion. Jag tror att det är nyttigt att fortsätta ställa sig frågan "Vem är jag?" genom hela livet, inte bara under tonåren.

ÄR MAN 14 ÅR OCH DET KÄNNES SOM ATT HJÄRNAN OCH KROPPEN TILLHÖR HELT OLIKA GENUS SÅ FINNS INGA ENKLA LÖSNINGAR.

NÄR KIM, MOMO och Bella förvandlas till pojkar upplever de ett rus av frihet. Skolkamraterna känner inte längre igen dem.

– De får utrymme att testa en ny identitet och utforma sig själva på nytt. De tycker att det är fantastiskt att inte längre bli sedda som objekt.

Pojkarna genomsyras av ett mångfacetterat perspektiv på kön och könstillhörighet.

– Jag har inspirerats av Judith Butlers teori om kön. Att kön inte finns där från början, utan är en konstruktion som uppstår och kan förändras över tid. Men även av Sally Potters filmatisering av Virginia Woolfs roman *Orlando*, där huvudpersonen börjar som man men slutar som kvinna. *Pojkarna* har samma kärna som Woolfs roman – en längtan efter verklig frihet.

Alexandra-Therese Keining konstaterar att hbtq-skildringar fått mer utrymme inom populärkulturen under de senaste åren. Hon nämner Caitlyn Jenners tv-serie som ett exempel, Hollywood-filmen *The Danish Girl*, om det radikala danska konstnärsparet Lili Elbe och Gerda Wegener som går upp på bio strax innan *Pojkarna*, som ett annat.

– Jag vill inte tala om en revolution, däremot tycker jag att man... öppnat upp mer för

nya, gränsöverskridande berättelser. Vilket så klart är positivt. Det finns ett stort behov av att diskutera de här frågorna och erfarenheterna. Nånting som blivit särskilt tydligt under de visningar av *Pojkarna* som vi genomfört.

NÄR ALEXANDRA-THERESE KEINING inte gör film, så skriver hon böcker. Hittills har det blivit två – den hyllade ungdomsromanen *14* och serieboken *Nour och den magiska drycken*, illustrerad av serietecknaren Peter Bergting.

– Jag gillar serier som medium. Det är ett visuellt rikt format, nästan som en brygga mellan film och litteratur. Jag frågade Peter Bergting om han ville illustrera den, eftersom jag tycker att han är en så fantastisk illustratör. När han sa ja blev jag jätteglad.

Nour och den magiska drycken utkom i höstas och utspelar sig i Hässelby. Idén till serieromanen fick Alexandra-Therese Keining under en promenad i området.

– Jag var på väg till en kompis i Hässelby. Och när jag gick där fick jag en känsla av att här finns det många historier att berätta. Under arbetet med boken flanerade jag mycket i området. Mina projekt börjar ofta så – jag går runt i en ny miljö, hittar en plats eller en inspelningsplats – och ser en scen i mitt huvud. ☺

ALEXANDRA-THERESE KEINING

GÖR: Regissör, författare och manusförfattare.

ÅLDER: 39.

BOR: Gärdet.

FAMILJ: Sambo.

AKTUELL MED: Filmen *Pojkarna*

BAKGRUND: Alexandra-Therese Keining är utbildad i Los Angeles och debuterade som regissör med lågbudgetproduktionen *Hot Dog* (2002). 2011 kom hennes Guldbaggenominerade film *Kyss mig*.

Varannan dag tar en person mellan 15 och 24 år sitt liv i Sverige. Dygnet runt chattar och pratar Självordslinjens volontärer med personer som har självmordstankar. De vet att ett självmord går att förhindra – om stöd finns. Och om vi pratar om det. Det vet också Denise Jansson. Hon ville inte dö, hon orkade bara inte leva. I dag hjälper hon andra unga människor att välja livet. **TEXT MARIA HAGSTRÖM ILLUSTRATION LINA BODÉN**

ATT ALLTID VÄLJA LIVET

På insidan av handleden har Denise Jansson låtit tatuera in "Always choose life". Där finns också ärrn från när hon brukade skada sig själv när det gjorde för ont inuti. I dag är hon 21 år. Det har gått fyra år sedan hon försökte ta sitt liv för första gången.

– Jag ville ju egentligen att det skulle bli bättre och att jag skulle få uppleva allt det som livet kan vara, men det kändes så hopplöst. Jag tänkte att det aldrig kommer att bli bättre för mig. Jag orkade inte vakna en enda dag till och känna så. Jag ville bara

att det skulle vara över, berättar hon.

Denise Jansson började må dåligt när hon var ungefär nio-tio år gammal. Hon kände sig ensam och blev mobbad i skolan. För att slippa undan jobbiga känslor och tankar la hon ner mycket tid på att plugga och träna.

– Det kan ju se bra ut utåt, att du presterar bra i skolan och tränar, men för mig blev det för mycket, på ett destruktivt sätt.

Hon fick ätstörningar och blev deprimerad. Första gången hon tänkte på döden var hon runt elva år.

– Men då var det inte självmordstankar, ►

utan mer diffusa tankar kring det. Konkreta självmordstankar fick jag när jag var 16 år. Tidigare tyckte jag att det var jättekonstigt att det fanns folk som tog sina liv, att det kunde gå så långt. Samma sak tänkte jag kring att skada sig själv, jag trodde aldrig att jag själv skulle kunna göra det, men plötsligt satt jag där. Därför tycker jag att det är viktigt att prata om det. Det kan hända även dem som inte tror att de kan hamna där.

Det händer många. Den psykiska ohälsan ökar bland unga.

I Sverige försökte 2 303 ungdomar mellan 15 och 24 år ta sina liv år 2014 – 170 dog. Barn- och ungdomspsykiatri, BUP, uppger att fler tonåringar än tidigare kommer till dem. BUP Stockholm träffar ungefär var tionde tonåring som bor i Stockholms län. De söker oftast hjälp för depression, oro och ångest. Ungefär en fjärdedel av dem säger att de tänker på självmord.

För att förbättra ungas psykiska hälsa skjuter regeringen till ytterligare 280 miljoner kronor om året under perioden 2016-2019. Pengarna ska bland annat gå till ungdomsmottagningarnas arbete.

I Stockholm satsar landstinget i år 15 miljoner på metoden YAM, som står för Youth Aware of Mental Health, som ska användas på ett antal högstadieskolor. En europeisk studie, ledd av Karolinska Institutet, har visat att självmordsförsök och allvarliga självmordstankar bland unga kan minska med upp till hälften med YAM.

Metoden innebär bland annat att eleverna genom rollspel ska lära sig upptäcka psykisk ohälsa hos sig själva och sina vänner. De får diskutera svåra frågor och får träning i att förstå och hantera svåra känslor. Skolpersonal ska också tränas i att känna igen "suicidalt beteende".

SJÄLVMORD GÅR ATT förhindra och självmordsnära personer är ofta tveksamma in i det sista. Det vet man särskilt på Självmordslinjen som startades i oktober av organisationen Mind.

Det är Sveriges första dygnet-runt-öppna självmordspreventiva stödlinje.

I deras lokaler vid Mariatorget sitter tre volontärer framför datorer, de är mänskliga stöd via telefon och chatt. En av dem ska kliva av sitt pass och berättar att det har varit mellantryck på linjen i dag. Vad innebär mellantryck? Hon har haft att göra hela tiden, förklarar hon.

Under perioden oktober-december har volontärerna genomfört 1900 samtal och 3300 chattar. Störst är trycket från middagstid fram till två-tre på natten. Då är de därför fyra till sex volontärer, men de behöver bli fler.

De flesta som hör av sig är 18-25 år och det är mest tjejer. Självmordslinjen skulle vilja nå fler killar, särskilt som de vet att det är vanligare med fullbordade självmord bland dem.

Vad mår de dåligt av, de som kontaktar er?

– Många är nerstämda och har ångest och ensamhet är ett vanligt ämne, berättar Johanna Nordin, verksamhetsansvarig på Mind.

– En del berättar att de är mobbade i skolan och det finns personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som tycker att de får dåligt stöd. Vi ser också många som utsätts för misshandel eller sexuella övergrepp av olika slag, och där de har dåligt stöd av föräldrar och samhälle.

DET GÖR NÅT MED EN NÄR MAN JOBBAR MED MÄNNISKOR I ETT SÅNT KRITISKT LÄGE, MAN INSER HUR VÄRDEFULLT LIVET ÄR. Martina Kopra

Leder samtalen till förändring?

– Många säger att det känns så skönt när det fått berätta om det här, att ska tänka på vad vi sa och kanske vågar de ringa det där samtalet i morgon, säger Johanna Nordin.

Grundproblemen finns förstas kvar när telefonen har lagts på eller chatt-konversationen stängts ner, men om inte annat: man valde åtminstone att inte dö just då.

– Det gör något med en när man jobbar med människor i ett sånt kritiskt läge, man inser hur värdefullt livet är, säger volontären Martina Kopra.

Hon har själv erfarenhet av att ha självmordstankar. Hon har varit deprimerad, har haft ångestproblematik och fick en ADHD-diagnos först i vuxen ålder. Längre kände hon att hon "inte fick ihop det".

– För mig kom självmordstankarna smygande. Jag mårde sämre och sämre och till slut blev det logiskt att inte existera längre. Jag ville inte vara med längre, jag orkade inte med den här världen. Men att "inte vilja leva" och att "vilja dö" går inte alltid hand i hand.

Hon minns de sista dagarna innan hon blev inlagd på en slutenvårdsavdelning:

– Det var väldigt mörkt, jag sov inte och jag åt inte, det enda jag kunde tänka på var det där.

Vad hade du behövt för hjälp, så att det inte hade gått så långt?

– Jag önskar att vuxna hade sett, förstått och vetat mera. Sen har skolan ett ansvar. Det var ingen lärare som frågade hur jag hade det eller hänvisade mig till skolkuratorn, trots att jag var borta en del, säger hon och fortsätter:

– När man är så ung är inte hjärnan fullt utvecklad och då är det svårt att veta själv. Och hur ska man kunna veta det? Det finns ju ingen undervisning om sånt här och det är få som pratar om det.

Så gott som alla tonåringar hon chattar med känner sig väldigt ensamma, de är utanför på ett eller annat sätt.

– Jag har haft ungdomar som har chat-

tat från skoltoaletten för att de har mått så dåligt, säger hon.

Många känner att de inte kan berätta för sina föräldrar, de vill inte belasta dem eller göra dem oroliga. De känner inte heller att de kan berätta för läraren.

– Det finns ett glapp mellan vuxna och ungdomar – det måste man jobba mer på, säger Martina Kopra.

PERSONALEN PÅ SJÄLVMORDSLINJEN menar också att vuxna behöver vara där unga är, till exempel på nätet. Se vad som händer och hänga med.

Flera självmord har på senare år skett i anslutning till internet. Det har förekommit att personer hetsats att ta sitt liv och att personer skrivit på sociala medier om sina självmordsplaner. Det har fått Facebook att inleda ett samarbete med krisgrupper. Men det är okänt för många användare att det går att söka på ordet "självmord" i rutan "Hjälp" och då få tips på vad man kan göra och vart man kan vända sig. Det här är dock något som Flashback saknar.

Internet kan användas för att hjälpa. Och via nätet kan också människor finna gemenskap, nya vänner och ett sammanhang. När Youtube-eventet Tubecon-mässan anordnades i början av januari i Stockholm var Mind på plats. De höll i ett öppet samtal om psykisk ohälsa med kända youtube-profiler inför publik.

– De här paneldeltagarna har makt, de har från flera tusen, till miljoner följare, de når ut till unga mer än vad vi kan göra. De pratar deras språk och är personer som andra unga lyssnar på och som sätter normer, säger Selene Cortes, koordinatör på Mind, som var diskussionens moderator.

Flera av paneldeltagarna berättade att om de gör ett inlägg där de nämner psykisk ohälsa på något sätt så får de många mejl.

– De blir en ventil för nånting. Man kan inte prata med nån nära, men däremot med personen på Youtube. De känner att det inte finns nån annanstans att vända sig, säger Selene Cortes.

Samma kväll som Tubecon-mässan hölls

hade Självordslinjen satt in extra bemaning. Ovanligt många i 17-årsåldern hörde av sig den kvällen.

– En viktig fråga som en tjej tog upp under panelsamtalet var att det är vanligt att man inte tar ungas psykiska ohälsa på allvar, att det bemöts med "det hör till" och "så känner alla i tonåren". Och visst är det inte lätt att vara tonåring med den omvandling som sker, men det är inte normalt att ha själv-

mordstankar. Man måste agera som vuxen och inte vifta bort det, säger Selene Cortes.

DENISE JANSSON BLEV inlagd på en sluten avdelning.

Efter en tid kände hon att hon behövde ha något att göra där inne, bidra på något sätt. Hon sökte på internet och fann Tilia, en stödförening för ungdomar och unga vuxna som mår psykiskt dåligt, och starta-

VARFÖR ÖKAR DEN PSYKISKA OHÄLSAN BLAND UNGA?

– Det är inte bara ett svenskt fenomen utan det ökar i hela Europa. Den psykiska ohälsan är ett samspel mellan individuella faktorer, hur en människa som individ känner och reagerar på olika situationer i sin omgivning, och det samspelet har förändrats under de senaste åren, bland annat på grund av den ekonomiska situationen i Europa och kanske kan oro för framtiden beträffande utbildning och arbete vara utlösande faktorer, men även familjefaktorer – om en familj påverkas av en situation

så påverkas även barn och unga, säger Danuta Wasserman, professor i psykiatri och suicidologi vid Karolinska Institutet.

Vilka är största riskfaktorer för självmord?

– Den största enskilda riskfaktorn för självmord är tidigare självmordsförsök men även depression är en stor riskfaktor. Det är viktigt att fokusera på protektiva, skyddande faktorer som är gemenskap, förmåga att kommunicera och stöd hos föräldrar, andra vuxna och sina kompisar.

JAG KÄNDE ATT JAG KUNDE LEVA IGEN. SEN DESS HAR JAG HITTAT TILLBAKA TILL LIVET, MEN JAG ÄR FORTFARANDE MÄNNISKA OCH HAR BÅDE BRA OCH DÅLIGA DAGAR OCH DET ÄR OKEJ.

Denise Jansson

de en insamling till dem genom att göra pärlarmband med budskapet "Always choose life", till försäljning.

– I perioder hade jag personal som satt och vakade över mig när jag trädde armbanden för att jag hade såna starka självmordstankar. Men det blev väldigt betydelsefullt för mig att få göra det där. Det kändes viktigt, berättar hon.

Att hon kontaktade Tilia hjälpte henne själv mer än hon hade kunnat föreställa sig.

– Jag fick väldigt fin kontakt med Tiliias grundare, Annesofie Blixt, som också blev min mentor. Hon var ett enormt stöd för mig.

Det, stödet kombinerat med ett behandlingshem för självskadebeteende, fick det att vända. Hon började må bättre och bättre. I september 2014 blev Denise Jansson utskrivna.

– Jag kände att jag kunde leva igen. Sen dess har jag hittat tillbaka till livet, men jag är fortfarande människa och har både bra och dåliga dagar och det är okej.

I dag är hon själv mentor hos Tilia och håller i stödaktiviteter. Hon önskar att tabut kring psykisk ohälsa ska försvinna.

– Det är laddat, men samtidigt – det är många som lever med det eller känner nån. Och när det gäller psykisk ohälsa bland unga så tycker jag att det är mer

vanligt att det pratas bland vuxna, det är debatter och inlägg, men i stället borde de prata med ungdomarna och med oss som själva upplevt det.

Vad skulle du i dag vilja säga till 17-åriga Denise?

– Att det inte är nåt fel i att ta hjälp av andra, för alla behöver stöd nån gång i livet. Det är okej att må dåligt och det är inte ditt fel. Och det kommer inte vara såhär för alltid. 📞

HÄR FINNS STÖD

Självordslinjen, telefon: 90101. Chatten finns på mind.se/sjalvmordslinjen. Öppen dygnet runt.

Föreningen Tilia har stödaktiviteter, mentorer och en chatt som är öppen varje kväll mellan 21.00-22.30 på foreningentilia.se

Jourhavande medmänniska: 08-702 16 80, tillgänglig varje natt klockan 21.00 – 06.00.

Vid akut situation sök hjälp hos en psykiatrisk akutmottagning eller ring 112.

HJÄLP NÅGON UTAN PENGAR, UTAN PENGAR.

Från och med årsskiftet går det lika bra att betala tidningen med Swish.

SITUATION
S T H L M

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Välkommen att läsa mer och boka tid!
www.folktandvardenstockholm.se

Folktandvården

Välkommen in på Södermalms nyaste burgare!

EL Maco
På menyn 29/12-8/2

Chicken El Maco & Co

El Maco Grande & Co

Veggie El Maco & Co
NYHET!

STOLT PÅ EN KYLSKÅPSDÖRR

ILLUSTRATION: LOTTI SJOBERG

S tår jag på balkongen ser jag ljusen från Fisksåtra som precis orkar över skogskanten och liksom ger siluetten av trädtopparna något av ett science fiction-avtryck – jag antar det är så det ser ut på avstånd när ett rymdskepp stått dolt i skogen och ljudlöst och plötsligt startar upp och lyfter i väg.

På andra sidan den delvis frusna viken några byggkranar med lanternorna tända.

Mångata. Minusgrader. På tv granskas en formidabel skitstövel som opererar ihjäl människor med en syntetisk luftstrupe som inte fungerar. Efter det tar konstnären Lars Lerin tåget till Stockholm och Mikael Persbrandts ateljé. Penslar och piller. Nyheter. Någon avgår, någon sitter kvar, det stod efter provskjutningen klart att det inte var Palmevapnet.

Sociala medier stampar på i sin spilta. Tyckandet surrar mellan de frostiga telefontrådarna och grannens feta katt trycker sig mot marken nere vid staketet, rystar snön ur pälsen på andra sidan och korsar sedan gatan med svansen som en bekvämlighetsflagging.

Ljudet av en pulka som dras över frilagd asfalt. Skratt. En dörr öppnas, plötsliga röster som blandar sig otvunget och balanserat med mörkret och kylan några sekunder innan dörren stängs igen.

Jag släcker utebelysningen. Går in.

I KÖKET BLIR jag stående framför kylskåpet.

Jag tänkte på någonting jag vill ha som finns på en hylla där inne medan jag stod på balkongen nyss, men nu blir jag bara kvar framför det och tittar på allt det som är fäst där, allt det som magneterna håller kvar och hindrar från att falla, allt det som genom åren ansetts så viktigt att det bör sättas upp där. Och som sedan

blivit kvar.

Som öppettiderna till miljöstationerna – både till den närmast som har öppet udda dagar och till den längre bort som har öppet jämna, men som inte tar emot riskavfall som gammal målarfärg och lösningsmedel och sådant.

Ett avlångt och magnetiskt Betty Boop-block som två av barnen skrivit "bärs bäst" och "Älskar bärs" på.

En kylskåpsmagnet i formen av ett tjurhuvud som inköpts i Spanien. Bredvid den ett fat paella, förmodligen köpt vid samma resa.

En lapp med inloggningskoden till bredbandet.

En dödsannons från några somrar tillbaka över en ung pojke född 1995 som tragiskt gick bort i en trafikolycka. Några av barnen var på begravningen, det var sommar och fullsatt och Laleh´s "Some Die Young" spelades och inga tårar i världen räckte till.

Fyra fotoautomatstripar på samtliga barnen i både färg och svartvitt, tagna på samma amerikanska biograf, men vid olika tillfällen. De gofkar och spexar. Alla försöker synas, samsas om utrymmet. Hur längesedan är det den första stripen togs?

Två visitkort från samma tandläkare.

En vit anteckningsblocksapp med texten: "Fru Falk är som många andra kvinnor fast med sin man på grund av att de inte kan tjäna pengar själva, de står ut".

SOCIALA MEDIER STAMPAR PÅ I SIN SPILTA. TYCKANDET SURRAR MELLAN DE FROSTIGA TELEFONTRÅDARNA

Tre lappar med namnen på USA:s femtio stater.
 En urklippt lathund med klockslagen och tarifferna för Trängselskattsavgifterna som gäller från 1 januari 2016.
 En inbjudan till studentmottagning 4 juni 2014.
 Ett kassakvitto från en frisersalong med en klipptid klockan 12.00 den 2 februari.
 En liggande färgbild från baksätet av ett hyrverk på två lyckliga och nygifta personer på väg till bröllopsmiddagen.
 En smal svartvit bild i profil på min styvdotter.
 Programmet från Jan Lindströms begravning i Täby kyrka 4 september förra året.
 En passbild i fyrfärg på mig när jag är 13 år gammal. Jag minns det handknutna halsbandet jag har på mig på bilden som min syster gjort. Jag uppbär en tidstypisk 25-öresfrisyr.
 Bakom en av magneterna som har formen av en tunnelbaneskytt en bild på min yngsta dotter från några år tillbaka.
 Jag lyfter på en del grejer, tittar bakom – en tryckminiatyr av en beställd bild föreställande ett knippe färgglada ballonger, visitkort, ett recept, ett tackkort för en julklapp, en lista över vem som köper julklappar till vem och att pristaket är satt till 200 kronor.

JAG ÖPPNAR KYLSKÅPSDÖRREN.

Den trekantiga förpackningen Toblerone jag mindes som i princip orörd är oroande baktung och mjuk att ta i – det finns bara tre bitar kvar, folien motsträvig när jag försöker skaka ut återstoden. Det finns ingenting att uppdatera på Twitter, ingenting på Instagram.

Jag stänger kylskåpsdörren. Från rummet intill hörs vinjetten till *Twin Peaks*. 📺

SPORTLOV PÅ POLISMUSEET!

Barnföreläsning

Tjuven som hade bråttom

härjar i Stockholm 1917.

En konstapel börjar nysta i fallet...

Vecka 9: Måndag-söndag
Klockan 13 och 15

Polismuseet
www.polismuseet.se

VILLMAN PRODUKTION & CAMBO PRODUCTION PRESENTERAR

† DÖDSDANSEN †

MIKAEL PERSBRANDT ♦ LENA ENDRE
THOMAS HANZON

MAXIMTEATERN 5 – 23 APRIL
AV AUGUST STRINDBERG ♦ REGI: STEFAN LARSSON

BILJETTER: TICNET.SE

MAXIMO
TEATERN

För Situation Sthlm-försäljaren Adolf Arbelius betyder Finska kyrkan i Gamla stan mycket. Där hittade han en stor gemenskap, en fast andlig punkt och en koppling till födelselandet Finland.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Min mamma var finska och pappa var svensk, men jobbade på generalkonsulatet i Vasa. Där träffade han min mamma. Jag var fem månader gammal när vi kom till Sverige, det var arbetskraftsinvandring.

Mina föräldrar var inte så kyrkliga tyvärr, vi gick bara i kyrkan på högtider. Men jag har varit andligt sökande i hela mitt liv, sökte inom New Age, antroposofin och hos pingstvännerna. Aldrig att jag hittade en sån gemenskap som här! I Finska kyrkan i Gamla stan hittade jag det jag sökte.

Finska kyrkan betyder allt för mig, åtminstone när det gäller den andliga biten. Den gör att jag har en fast andlig punkt. Jag är här flera gånger i veckan, går på gudstjänster och konserter med gospel, folkmusik och ibland klassiskt. Jag brukar också prata med prästen. Han är rätt så astronomikunnig, vi har det gemensamt.

När det är sommar brukar jag ofta sitta

på bänkarna utanför och titta på fontänen, det är en fridfull plats i Stockholm. Brukar kasta mynt i fontänen. Det ska man göra och önska sig nåt. Mynten som folk kastar där ligger sällan kvar länge. Om de hade legat kvar hade hela kyrkogården varit full med mynt vid det här laget. Då hade man inte kommit in i kyrkan.

Det var först när jag började sälja Situation Sthlm i Gamla stan för sex år sen som jag fick höra talas om Finska kyrkan. Jag säljer i tunnelgången vid tunnelbanan, valde försäljningsplatsen för att en släkting bodde här. Jag kan Gamla stan, har till och med sovit på Mynttorget när jag bodde ute under några månader.

Det finns två poliser som brukar köpa tidningen av mig. Jag kallar dem Kling och Klang. Det händer också att prästen köper en bunt tidningar av mig och delar ut i församlingen. Den här gången blir det kanske extra kul läsning för dem. 📖

Karta över välfärdssystemet

– SÅ SVÅRT ÄR DET ATT TA SIG TILLBAKA

VÄGEN FRÅN UTANFÖRSKAP och hemlöshet är svår och går via många stationer. Det vet Musketörerna i Rågsved som har guidat människor i snart nio år: följt med till myndigheter, fyllt i blanketter och lotsat till rätt instanser och vårdinrättningar.

För att tydligt visa vad människor kan behöva gå igenom för att bli "en fullvärdig medborgare i samhället" har de skapat en karta liknande ett tunnelbanenät. Det är en karta över välfärdssystemet, där linjerna är Socialförvaltningen och Kronofogden och stationerna är ansökningar och behandlingshem, bland annat.

– Vi har guidat och lotsat människor i utanförskap i snart nio år, vi har sett hur systemet funkar. Det välfärdssystem – som ska ha ansvar för att människor får sina rättigheter tillgodosedda – det funkar inte. Du måste vara starkt påläst, annars blir det svårt. Systemet marginaliserar de mest utsatta, säger Michaela Sjögren Cronstedt, ordförande för Musketörerna i Rågsved.

En person måste inte gå igenom varje station på kartan, men ofta väldigt många och dessutom i rätt ordning.

Åke Sjönebring, som själv gått från att bo i skogen till att i dag vara verksamhetsledare för Musketörerna i Rågsved, vet hur det kan vara.

– Det är ett väldigt räddande. Vägen tillbaka via myndigheter och blanketter var för mig svårare än att sluta med själva drogerna. Utan Musketörerna hade jag med säkerhet varit utanför banan fortfarande, säger han.

Musketörerna i Rågsved ger nu också ut en bok som handlar om att ta sig tillbaka, om att "återvinna människor". Boken *Återvinningen*, med förord av de före detta Ebba Grön-

Michaela Sjögren Cronstedt

medlemmar- na, innehåller Musketörernas egna berättelser som visar att det går att ta sig igenom den

byråkratiska labyrinten, men att man kan behöva stöd på vägen.

– Som ensam människa är det snudd på omöjligt. Man kanske har 70 kronor kvar på kortet och måste sitta i telefonköer, man kanske har diagnoser och läs- och skrivsvårigheter och måste fylla i massvis med blanketter, säger Åke Sjönebring.

En uppgift för Musketörerna i Rågsved är att förebygga vräkningar och i det ingår bland annat skuldsanering, förhandling om hyresskulder och bostads-sökande. Det händer också att de möter människor som hamnat i det så kallade Obefintlighetsregistret och som behöver bli återinskrivna

i Skatteverkets folkbokföringsregister. I Obefintlighetsregistret kan den hamna som i minst två år varit folkbokförd utan känd hemvist, om myndigheter inte kunnat nå dem och inte vetat var personen befinner sig.

Hur skulle ni vilja att kartan såg ut?

– Raka linjer, samlande krafter och gemensamma åtgärder. Det är bra för den enskilde personen, för den ansvariga handläggaren, för de olika inblandade myndigheterna och för hela samhället, säger Michaela Sjögren Cronstedt.

Musketörerna skulle vilja att det sker en övergripande och gemensam genomgång med alla de myndigheter som kan vara relevanta då en medborgare ansöker om stöd. Och att detta ska ske vid samma tillfälle. Då kan en bra åtgärdsplan fastställas och myndigheternas olika kompetens få full kraft, menar Michaela Sjögren Cronstedt.

MARIA HAGSTRÖM

Förskolepersonal ska upptäcka beroendeproblem

CREATIVE COMMONS

Trots att det är viktigt att barn som växer upp i en familj med beroendeproblematik ska upptäckas så tidigt som möjligt och få det stöd de behöver, så finns det väldigt få verksamheter som vänder sig till barn i förskoleålder och deras familjer. Dessutom saknar de flesta förskolor handlingsplaner för hur de ska hantera beroendeproblematik.

Därför startade Ersta Vändpunkten, som är en stödverksamhet för anhöriga, ett projekt i samarbete med kommunala förskolor på Södermalm för att tidigare kunna upptäcka och ge stöd åt familjer.

– Förskolan är ett mycket viktigt område när det gäller substansberoende i familjen. Personalen känner ofta både barnen och föräldrarna väl, och ser snabbt om det finns en omsorgssvikt till följd av beroendet, säger Bo Blåvarg, verksamhetschef på Ersta Vändpunkten.

Det tvååriga projektet är nu avslutat och har lett till flera åtgärder: rutiner och handlingsplaner som bland annat tar upp hur personal kan agera och hur man pratar med barn om beroendeproblematik. Dessutom finns nu barnombud på alla förskolor inom Södermalms stadsdel, som ska se till att barnens perspektiv lyfts.

Ersta Vändpunkten hoppas nu att resultaten kan spridas till andra stadsdelar.

MARIA HAGSTRÖM

95

procent av de heroinberoendepatienter som remitterats till substitutionsbehandling i samband med besök på sprutbyte påbörjade behandlingen, enligt en forskningsstudie i Malmö. Det visar att sprutbytesprogram inte bara kan ses som en insats för bättre hälsa och minskad överföring av hepatit c och hiv, det kan också vara ett mycket effektivt sätt att slussa vidare personer till behandling.

MUSKETÖRERNA I RÅGSVED

- Är en ideell organisation som arbetar tillsammans med personer som är eller har varit i utanförskap, hemlöshet och/eller av beroendeproblematik.
- Musketörerna kallar sin verksamhet för ett "återvinningsprojekt": människor som hamnat i utanförskap kommer tillbaka och gör skillnad för andra.
- Sedan starten 2007 har Musketörerna guidat fler än 500 personer.
- Musketörerna har under 2014 genomfört 5 981 guideinsatser, antingen personligen (3 840 guidningar) eller via telefon (2 141 samtal). Den innebär ett medeltal av 16 insatser om dagen under året.
- Genomsnittsåldern på deltagarna är 45 år och de kommer från alla 14 stadsdelar i Stockholms stad liksom från 13 kommuner i Stockholms län.
- Musketörerna har tillgång till fyra lägenheter som kan förmedlas till deltagare. Varje hyresgäst får en boendestödjare.

MINA DRÖMMAR

FOTBOLLSPROFFS

DET SAKNADES INTE fotbollsspelande barn när kvarterslaget Kvarnviken skulle bildas. I Blackeberg bodde det mest barnfamiljer.

– Det var efter kriget, de där tio-femton åren efter kriget måste det ha varit jättestora barnkullar, säger Situation Sthlms försäljare Erik Johansson.

Hans pappa var en av Kvarnvikens tränare, så självklart skulle han vara med i laget. Dessutom hade han talang.

– Jag var en slitstark mittfältare som aldrig gav mig, var väldigt energisk, berättar han.

De spelade i S:t Eriks-Cupen, Stockholms FF:s stora ungdomsturnering sedan 1958. Det gick ganska bra för laget, som hade döpts efter viken som låg vid Kanaanbadet i Blackeberg. Där brukade de bada. På vintern delade barnen upp sig i lag och spelade hockey på isarna. Det var "krig" gård mot gård.

Fotbollen fanns med under hela uppväxten och drömmen var att bli fotbollssproffs.

– Det betydde väldigt mycket för mig att spela fotboll. Jag skulle påstå att det var en av de bärande bitarna i min uppväxt.

I övrigt fanns det en hel del problem, både i skolan och hemma. I skolan han brukade han försvara dem som var utsatta, vilket vissa inte gillade, han säger att han fick mycket skit för det. I hemmet drack pappan i perioder, mamman mådde inte alltid bra och hans storasyster hade hamnat i problem.

När Erik Johansson började fyran fick han en ny lärare som han fick förtroende för.

– Jag hade ganska låga betyg, förutom i gymna där jag hade femma. Egentligen hade jag ganska bra läshuvud, men jag höll på med massa andra grejer än att studera, säger han.

När han snart skulle fylla tolv år fick han veta att han kunde

DÅ FASTNAR HAN I ETT VÄRME-ELEMENT OCH BRÖT ARMEN. OCH DÅ BRÖT HELVETET UT, JAG BLEV AVSTÄNGD, FRÅN ALLT.

få gå över till Brommapojkarnas fotbollslag.

– Oj, det var en dröm som gick i uppfyllelse! Då sa min lärare att jag måste visa framfötterna nu och det motiverade mig till att studera också. Jag började intressera mig mer för skolan, särskilt för historia och matematik, och jag höjde mina betyg.

Han kände att mycket gick åt rätt håll, men så hände något – hans lärare hamnade i allvarliga konflikter. Det ledde till stora förändringar för Erik Johansson som han än idag har

svårt att förstå. Han fick byta till i en obs-klass i en annan skola. Dessutom hade det blivit en jobbigare situation på hemmaplan.

– Det gick inte att studera i den nya klassen, det var stöttigt och stöttigt. Jag gick dit och mådde bara dåligt. Jag hade ju precis börjat studera mer, vilket jag också visste att min mor och far ville att jag skulle göra. De hade sagt: nu hänger det på dig. Men det gick inte alls bra. Till slut fick jag spel.

Han berättar om en dag när det var kaos i klassrummet och att han

började klottra på sin bänk i någons slags protest. Läraren sprang och hämtade studierektorn. Erik Johansson sprang ut ur klassrummet med studierektorn efter sig.

– Han försökte få tag i mig och jag slet mig loss i dörren, då fastnade han i ett värmelement och bröt armen. Och då bröt helvetet ut, jag blev avstängd, från allt. Jag kände mig orättvis behandlad. Det var en olyckshändelse. Självklart hade jag en del i det, men jag gjorde inget brottsligt.

Det ledde till att det inte längre var aktuellt att börja spela för Brommapojkarna.

– När jag såg den drömmen gå upp i rök och visste att den här chansen kommer inte igen, då kände jag mig inte glad på samhället. Jag blev ganska bränd, säger han.

TEXT OCH FOTO MARIA HAGSTRÖM

CITAT

/// Vi började med innebandy när jag var lite äldre. Det var nytt då, vi var bland de första som spelade. Jag kommer ihåg att vi hade träklubbor, sen blev det plastklubbor rätt va det va. Det var en kul grej.

/// Jag har bott utomlands stora delar av mitt liv. Har sicksackat genom Europa och varit mycket i bland annat Sri Lanka och Indien. Staden Varanasi var jättefint och mysigt, en höjdare. Och Taj Mahal!

/// Jag var på väg till Finland nyligen, men jag klarar inte ens av att åka till dit just nu på grund av "orsak och verkan". Men i framtiden, då siktar jag längre bort än Finland! Har ju ägnat livet åt att resa.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Vargavinter

● Höstens tid är över, vinterträdens grenar kläs i frost. Tjälén nedåt i marken sig tar, snön faller därefter. Med tiden djupnar täcket av vitt och klär trädens grenar i allt tjockare lager. Temperaturen faller och en lång vargavinter är här.

KAPINJUS

Pengar

● Vad ska man med pengar på kontot till? Ska man inte äta och dricka gott, ta en god cigarett efter kaffet? Vill man inte vara nöjd med sina kläder och skor? Ska man inte besöka människor och platser som betyder mycket för en? Som Mari sa till mig: svepningen har inga fickor.

KERSTI

Tema glädjen

● Glädjen är en symbiotisk relation som kommer när man följer sitt eget hjärta. Ledsamheten är dess polaritet. Matriarkali (anarki och laisses fair, att följa sitt eget hjärta) har sin polaritet. Patriarkali (pyramidisk hierarki, när någon annan bestämmer över ditt liv). Matriarkali är högsta kvalitet. Patriarkali ger sämsta resultat i livskvalitet.

CALLE SAHLSTRÖM

Luft i rörelse

● Vindens ylande runt husknuten, vimpeln fladdrandes 16 meter över backen och en vindtups gnissel, samt trädens stam och grenars rörelser, gjorde vindarnas tjut till en orkester runt omkring mig här i stormen.

KAPINJUS

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

CREATIVE COMMONS

En berättelse om livet

● Jag fick väl rätt bra förutsättningar för att lyckas här i livet.

Stående på en skrovlig isig yta med en plastspade i näven.

Att isen var skrovlig hade både sina för- och nackdelar.

Även om den bidrog till att det var halt så kunde jag stå upp någorlunda.

Men om jag däremot ramlade så slog man sig extra hårt mot den ojämna ytan

Och det gjorde jag några gånger och fick ett antal sår och ärr.

Jag tror att det är som dom brukar säga, att såren läker men ärrn består.

Men sen kom det förrådiska vita snötäcket som la sig på isen och dolde den ojämna ytan så att man inte såg skärvorna därunder. Snön var inte alls så mjuk och beskyddande som den såg ut att vara.

Sen byttes den plastspade som jag fått ut mot en kniv som var slö och rostig.

"Den kan du ju slipa och polera", fick jag höra.

Det gjorde jag, men den rostade och blev slö igen.

Så jag snyggade till kniven på nytt och sålde den.

För dom pengarna köpte jag en hammare.

Med denna hammare skulle jag slå mig fram genom livet.

Med den numera slitna spaden började jag skyffla bort snön från den skrovliga isen och med den nyinköpta hammaren slog jag

sönder isen men vad väntade därunder?

Jo en grå, hård och mycket kall betong, inte den mjuka gröna gräsmatta jag hade fått höra skulle finnas där.

MARKKU

Att ta emot döden

● Vänner har jag väldigt få. Däremot känner jag många. Har märkt att de jag känner blir färre, nästan för var dag som går. Inte så märkligt, dom dör ju i en takt som ökar lavinartat känns det som. Jag inser så klart att det är naturens gång, åldern tar ut sin rätt som vi säger.

Det gäller nog vi som levt ett tuftt, eller rättare sagt, ett destruktivt liv i högre grad än de som levt och lever sundare liv. Jag menar de som alltid har ett hem att gå till och som har mat i kyl och frys.

Nog om det, tänker ganska ofta på att döden närmar sig med stormsteg. Självt är jag 58 år, ingen ålder får jag höra av de flesta.

Men faktum är att bland hemlösa är det en hög ålder. Att dö, det är en självklarhet, det gör vi alla. Att födas däremot, det är ett under, ni vet, bland alla små "simmare" så vann vi som lever. OS, VM och alla andra tävlingar, släng er i väggen!

Att födas, där kan man snacka vinst. Tänker på det ganska ofta nu för tiden. Känner att det är min skyldighet att ta vara på den tid jag har kvar. Att leva i nuet, dag för dag.

Vet att det kryllar av böcker i ämnet. Det jag däremot tror vi talar och läser för lite om, det är döden. Tror att vi mår bra om vi lär oss att ta emot döden med öppna armar. Jag jobbar i vart fall på det. Något som är naturligt, kan ju inte vara farligt eller hemskt.

PER R. 384A

Meningen med livet

● Meningen med livet, ja det är vi nog många som har funderingar om. Är det kanske 42, ja ni som läst boken *Liftarens guide till galaxen* vet vad jag menar. Självt tycker jag det är ett bekvämt svar på frågan, men det är klart, det är inte vad jag tror. Jag tror på fakta och vetenskap.

Det mest logiska är nog mening- en med livet, ja det är helt enkelt att föra våra gener vidare och med evolutionens hjälp utvecklas. Jag måste erkänna att det känns tråkigt att tycka och tro som jag. Därför hoppas jag att jag har fel. Tänk om det i stället är att, som de säger i de flesta religioner, att den tid vi lever här på jorden är en liten del av våra liv. Exempelvis om jag är en god människa i detta liv, så väntar himmelriket eller ett lyckligare liv när jag föds åter.

Tänk om vi vetenskapligt kunde visa att så här är fallet, det vore ju perfekt, för vem skulle då vara ond? Tänk en värld där alla är goda, inga krig eller andra hemskheter skulle förekomma. För det är ju faktiskt bevisat att alla vill ha det bättre. Låt oss hoppas att det jag tror är fel.

PER R. 384

MED EGNA ORD

Jag och Situation Sthlm

Kom nyss hem till min egna stora lägenhet. Skrev på kontraktet för en månad sen. Har bott här cirka ett och ett halvt år, som försöksboende. Det vill säga om en som jag klarar av att bo i en lägenhet.

Den sociala myndigheten är de som undrar, antar jag. Önskar att det var en del av deras utbildning att försöka leva som hemlös någon månad eller två. Tror att en stor del av dem skulle byta utbildning då, och att de som klarade den "korta" försökstiden skulle bli betydligt bättre på sitt yrke, som jag förstår är att hjälpa människor som behöver hjälp, till exempel hemlösa.

Jag har levt som hemlös i många år, så jag vet hur det är och vad det kan leda till. Kriminalitet, ett ökat intag av alkohol och andra droger, sjukdom på grund av kyla, brist på sömn och hygien. Att bli utsatt för våld när krogarna stänger är också en risk om man inte hittat ett tryggt ställe att sova på. Och är man tvungen att läggas in på ett sjukhus som hemlös, ja då blir man behandlad som en lägre stående varelse, jag vet av egen erfarenhet.

Så klart finns det undantag, skulle kunna skriva en bok i ämnet.

Att vara hemlös kostar så klart samhället massor med pengar och det kunde vara betydligt mer om inte Situation Sthlm fanns. Det var det jag tänkte på när jag började skriva dessa rader. Jag blir uppriktigt arg och ledsen när jag hör en del som klagar på denna tidning eller dess personal. Vår finansminister borde bjuda redaktionen och all personal på tidningen på tårta varenda dag, som tack för alla pengar som Situation Sthlm sparar åt vårt samhälle.

Jag började sälja Situation Sthlm för många år sedan när jag stod på gatan utan ett hem att gå till. Att det blev så är en lång historia, att jag lider av beroendesjukdomen är så klart en av anledningarna. Jag har trots sjukdomen arbetat större delen av mitt liv. Men att vara utan bostad gör det betydligt svårare att både få och sköta ett jobb.

När jag stod utan någonstans att bo tog en vän med mig till Situation Sthlm, som då låg på Döbelnsgatan, tror jag det var. Där blev jag bemött med värme vill jag påstå. Vill minnas att jag fick fyra tidningar som jag sålde, då för 40 spänn styck.

Med förvåning hade jag 160 kronor. Köpte såklart fler tidningar och dagen gick, jag hade pengar för dagens nöddrift, cigg, mat och så vidare. Och detta utan att behöva tänka på någon form av kriminalitet. Faktum var att jag arbetade.

I dag är jag 58 år och inte attraktiv på någon arbetsplats, inte vad jag vet i vart fall. Men jag har en stor etta som jag har förstahandskontrakt på. För det är jag tacksam. Men vetefan om jag inte är mer tacksam för Situation Sthlm, som hjälpt mig med så mycket. Jag vet inte hur mycket, kanske från fängelse, ja kanske har jag tidningen att tacka för att jag lever i dag.

Undrar hur mycket pengar Situation Sthlm har sparat åt vårt Sverige under dessa 20 år som den existerat.

Vill gratta Ulf Stolt med personal för det fina priset.

Per Röhne

Satan vad svinkallt

● Ingen vacker början kanske, men mina ben och min märg har redan fryst så det finns inget mer att förfrysa känns det som. Åh, kanske är det kylan som fått huden att vara baby-len.

Satsade faktiskt först på att få ett fårat, härjat ansikte, med godheten lysande ur ögonen. Blev tatueringar, babyface och godhet, kärlek som sprudlar i mitt hjärta. Jag som aldrig har tagit Extacy, en typ av drog som har en positiv inverkan på kärlek och inte hat sägs det.

Inte vet jag mer än att det kommer fritt ur mig ändå, gratis för mig och endast ett leende från er så får ni ta del av mitt inre, innersta rum i hjärtat. Ganska många förunnat när ni möter ett leende, vad ska ni göra då? Ni behöver inte ens köpa en tidning. Det är det där ärliga hjärtliga leendet jag vill se.

Dock tänk på en sak, det är inte jag som blir glad och lycklig av det varma som ditt leende sprider, andra börjar också dra på mungiporna och få den där glimten som är en millisekund lång och räcker till nästa person som ser den.

Tänk vad lite som behövs för att värma många hjärtan, få alla lättare till sinnes, få slippa skiten en stund. Det leende jag möter er med, ibland möter du mig med ett leende innan jag hunnit fånga dina ögon och du har för alltid fått en plats i mitt hjärtas inre, du förtjänar den platsen.

Du ger inte bara mig, du gör staden varmare. Hur tror du annars att jag skulle stå ut? Med eller utan ett ansikte lent som ett kvinnobröst när jag är nyarakad, hahaha...

Kärlek är det vi alla behöver för att överleva.

JACK SATANIOS

Min lilla Dagbok

● Måndag. Vaknar 7.30, går ut i köket och sätter på kaffe, öppnar kylskåpet och tar ut mjölk och häller upp i ett glas, tar en banan och sätter mig i läderfåtöljen och slår på teven med fyrans morgonprogram.

Det framgår att journalisten Steffo fyller 60 år. Nej, nu är det dags att gå ut och sälja tidningar, jag har fått en aldeles egen plats att stå på. Men det blir genast kyligt om händerna och jag ledsnar ganska snart på att ragga kunder.

Jag går hem igen.

Javisst ja, bullar och pepparkakor ska jag handla på ICA, för klockan 13 kommer ju min pensionerade civilekonom på fika. Han vill också ha en tidning.

Klockan har blivit 15 och jag ska ta min skönhets-sömn. Jag är återigen ensam på täppan. När jag vaknar är det dags att äta middag, jag plockar fram oxpytt från frysen och lagar till ett ägg. Sedan ringer jag mitt ex och min son och utbyter djupa tankar.

Jag slår på teven igen och kollar nyheterna och Veckans brott. Dags att gå och lägga sig.

LBO

Ensam är stark

● Ensamhet – du säger jag är stark, du säger jag är vacker. Att jag är allt och ingenting mer.

Men att jag klarar mej, så länge inte änglarna gråter.

Ensamhet – jag väljer dej, så ingen hindrar mej från att springa tills fradgan rinner ända ner till knäna. Det är lättare – så länge inte änglarna gråter.

Ensamhet du var min fagre vän. Både den utanför och inuti. Du kände mig inifrån och ut...

När jag sväljer gråter änglarna, när jag sväljer fylls mitt vakuum för ett ögonblick.

Ensamhet – du är min vän genom ljus, genom mörker. Du

känner mej allt för väl. Jag är skiftande, men du är dej lik. Alla känner till ditt namn, men ingen känner till mitt jag – för jag är av ett annat väsen.

När du sväljer mej gråter kanske änglarna, och jag vill inte helga ditt namn.

Ensamheten är hos alla, fyller många glas och krossar många speglar. Alla lever med dej, som i bubblor som pressas isär, som magneter vända åt fel håll... som stöter bort allt i sin väg.

Varför välja ett liv i ensamhet när man kan brinna som Fenix i elden och låta vingarna fara genom luften med blicken mot oändligheten.

EMMA SÜDERBÄCK

MED EGNA ORD

KONSTNÄRERNA MED PALETTEN I SINA HÄNDER

● Blått, tänker ljusblått. Vita små molnstrimmor, och svarta moln någonstans. Vad finns bakom den ljusblåa himlen? Svart, svart så svart fast det finns ljus som tränger sig igenom ändå.

Hm, vad pratar jag om? Svart är avsaknad av ljus och vitt, ja det är bara ljus utan något innehåll, mig. Samma sak, men vilken kontrast. De är ändå varandras motpoler som allt i denna värld, motsatser.

Blandar man olika färger, de man hittar ser man inte bara livet ur mitt perspektiv. Du finner en reell verklighet, skit behöver inte vara en färg utan kan vara så färglös som vitt. Den bländar en i ögonen och där tog förståndet vägen. Den vägen är svart men det lilla ljus som ändå lyser,

och gör att vi kan se det svarta gör ingen klokare. Refererar till Nazismen där Hitler sprutar hela landet fullt med svart sörja som dödade fler än många, det vet vi men förstår vi? Ser vi falskheten när den väl infinner sig? Hitler, det lilla ljuset som förförde ett helt land, en värld och än i dag fast 75 år har förflutit sen dess har han inverkan på många.

Tänk en bäck, klar och genomskinlig, man ser vilka/vad som simmar omkring. Dagen kommer då även den lugnaste lilla bäck blir upprörd. Ett mörker sänker sig över bäcken. Det blir mörkt, så mörkt att inte näckrosorna syns. Vi ser det som får oss att tro det är ljus. Svart är fortfarande avsaknad av ljus. Bäckerna blev och är än i dag grumliga.

Mitt liv är bilder av det jag ser, jag förstår inte det skrivna ordet och har kommit på att det är en annan del i min hjärna som får mig att agitera som Hitler himself. För en sak jag ändå tycker är ganska meningslös. Meningslös på grund allt hat, rädsla, aggression. Rädsla är grunden till hatet och aggressionen blir vår borg. Varför, ska jag gå i strid med någon person? Är jag falsk, grumlar jag bäcken? Nej men mitt motto är något jag inte kan påtvinga andra. Alla får tycka som de vill, ömsesidigt. Alla får göra vad de vill så länge det inte skadar någon, varken människor, djur eller natur. Utanförskapet har gjort mig till en väldigt bra åskådare, genomsådare och gett mig erfarenheter och fortsätter ge mig dem, så att

när mitt liv är slut då är sista bilden i mitt huvud tagen och en del av dem förmedlade som nu.

Ett liv i bilder betyder också att jag behöver hinna se dem i ett samtal, annars blir det ordens och intelligensen som korar en vinnare. Jag tycker inte om att vara en vinnare på det sättet, det får folk att bli arga och tappa ansiktet. Oj, men det var inte förmäta sagt/menat av mig, det är bara det cyniska här i livet. Men livet har fått mig att inse att det är bättre att simma så långt från bäcken som möjligt. Äkta ljus är det jag behöver, en måne, inte en fin ficklampa driven av utkörda batterier. Och vem har rätt? Det förändras hela tiden med tidens gång. "Vem har rätt om ingen har fel" som Plura, Eldkvarns sångare sjöng i en av deras låtar på Sveriges i särklass bästa skiva genom tiderna. Vilken får ni själva lyssna er fram till, eller googla på om ni så vill. Allt jag vill är få en bild av en egen hållbar solid äkta kärlek. Den är den svåraste att finna.

Rött som vin, som blod, kärlek och liv. Rött är en av de djupaste färgerna jag vet. Det röda blir lila om man blandar med blått. Vackert lila i olika nyanser, allt är upp till oss själva. Lila är färgen som inger harmoni, det harmoniska av att vara fredlig, kärleksfull, lycklig, seende och fredlig. Det blåa och röda, alla färger även de har en mörkare och ljusare ton. Det är konstigt nog svart och vitt, de som inte existerar utan varandra som gör allt ljusare och mörkare, klarare och grumligare. Och läser du allt en gång till kommer du förstå att det är du som är konstnären med paletten som blandar färgerna.

JACK SATANIOS

Skolkalåten

● En liten låt som jag har gjort för att ge motivation till att skolka från skolplikt:

Skolkalåten

*Det pågår ett krig mellan klasskamrater
en poängfördelning i hierarkin
Du lär dig att leva efter förslavade olater
med okunskap blir du sen klassad som fin*

*Nio års skolplikt från sex till 15
det kan du inte komma ifrån
Mördarkultur för oanpassningsbara
som kalvar som aldrig nånsin blir tjur*

*Du lär dig att leva efter repressiva lagar
som inte skapats av moder natur
Men om du vill lära om livet i skogen
så ta då den chansen så kommer du med
i den stora famnen hos moder naturen
och delar den glädjen med alla slags djur*

*Då blir ni lyckliga alla tillsammans
för så är det menat att livet ska va
Kärlek förknippas med blommande
blomster
Att leva symbiotiskt
ja, det vill jag.*

CALLE S.

Jaget och tiden

● Tiden var inne när jaget blev till.
Hon satt och blickade ut över skådespelet genom gallerfönstren.
Jag stegade fram mot stängslet och skrek att jag var född.
Men hon satt kvar och lät tystnaden regera.
Tiden var inne när tiden blev till.
Men tomrummet var starkare, och hon lät vakuumet fylla bägaren, medan jaget dunkade mot tinningen...
Hon lät mej krympa till en liten fågel som satt i ett litet hörn i vänstra delen av hennes hjärta och gnagde. Jag undrade om någon till sist skulle riva muren som präglade hennes blick.
När tiden var inne lät dom hennes jag krympa, medan hon slungades ut genom fågelburen. Jaget var född, men ljuset – hade det redan slocknat?

EMMA SÖDERBÄCK

CREATIVE COMMONS

Till dig

● När syrenerna står i lila och vitt och marken är daggig och grön vill jag i sommarnatten
vila på din arm som är så brun och skön.
Jag önskar att tiden stannar ett slag
och att det inte blev någon morgondag.
Och att du delar ditt liv med mitt.
När syrenerna blommar i lila och vitt.

LENA FREIJ

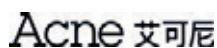

ULF ELLIASSON

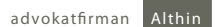
FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

better work, better life

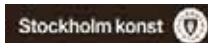

Sandart&Partners

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

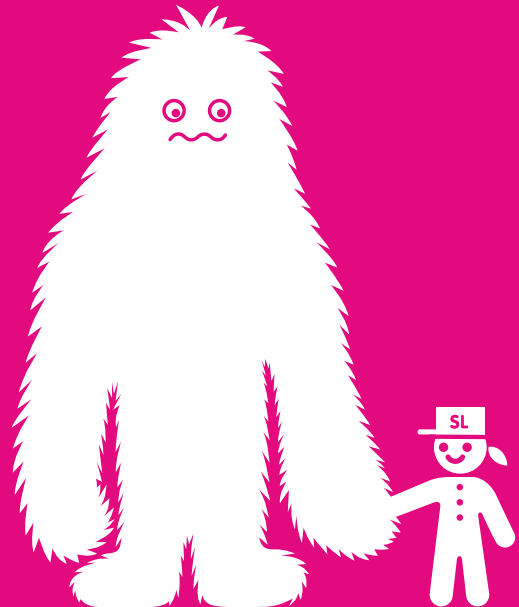

TRYGGARE RESA!

Alla ska känna sig trygga när de reser med oss, oavsett vem man är, vart man ska eller när man åker. Därför vill vi uppmärksamma dig på vårt trygghetsnummer 020-120 25 25. Trevlig resa!

TILLSAMMANS FUNKAR ALLTSAMMANS!

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga*:

Gunnar Engnell, Täby

Nyckelband:

Marianne Lindgren, Örebro
Susanne Westerberg, Södertälje

Se förra månadens lösning på sidan 56.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

			FÖRNEK- ELSE PIFF OCH PUFF	RITPLATS FÄR MORS- GRIS	GÖR VILSEN RÄCKA	HALLHAKE JANSSON SKRIVER DECKARE						
			DE MÄRKE- RAR VAR GRÄN- SERNA GAR									
			GIBSON TÖN									
I februari ger vi oss ut på isen om den är tillräckligt tjock! Här en vy från centrala Stockholm.			VISAS I HEMMA- HÖRS- PORTAGE	VÄRMER VAGA- BOND	ERSÄT- TER EJ GER URKRAFT	LÄR VARA GULD VIND						
ÄR MÅ- DELEINE HERTI- GINNA AV												
SER GÄRNA FÄRAN I VITÖGAT	FINNS I FICKVA- RIANT	KJERRMAN SÄGER VI OM ANDRA				BAND		KNÄDAR	SÖRJA LOCKA TILL SKRATT			DE KAN BRISTA FÖR GITARRIST
												AR HELIG I KYRKAN
EX OF- FICIO		HELANDE GUDINNA KORP- ÄGARE			HAR UTLANDS- JOBB PLÅTMAN- NEN							
MÄRK- LIGA			HISS- RIKT- NING			NÖT GÖR HANEN					PA KÖLAPP	
									STANNA HEMMA	DEN ALDRE KORT VINA		
FIKA- ALTER- NATIV			EN IS- LÄNDSK HISTO- RIA			ÄR SKRID- SKO- VIKEN						
			HAR SITT AKRO- POLIS	BAGERI- MÄTT		RÄDER I RUS- NINGS- TRAFIK?		MELLAN ETT OCH TRE			ÄR VISSA PILAR	
LIGGER MELLAN BÄLTEN	FÖR- MODA					ÄR ADA KALS						
OPPOSI- TIONS- POSI- TION				DOM- DERAR				ENSAK HELT KNÄCKT				
SNITT- KLÄMMA	ÖVER- ENS					EGEN ÅGA					NU LIKSOM FÖRR	
				STRUNT				OTYG- LADE				

Konstruktör: Marie Petersson-Engnell Foto: Henrik Trygg/Stockholm Media Bank © Bonnie Korsord

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 15 februari till:
Situation Sthlm
Timmermansgatan 38
118 55 Stockholm

SVEPET

JULIA MÄRD

REDAKTIONENS
TIPS

MARIA HAGSTRÖM

712 more things to write about

SKRIVBOK Det här är en bok för den som skriver men som har tappat inspirationen. Eller för den som inte skriver men som vill börja. Eller för den som bara tycker att det här är kul, för det är det!

I boken finns 712 ämnen att skriva om, varje sida innehåller uppgifter och uppmaningar. Så här kan de se ut:

"En blind vän går längs din favoritgata. Beskriv promenaden genom vännens öron."

"Din granne hittar dig letande i hans sopor."

"Skriv ett mejl från en 65-årig man, som frågar sin son om pengar."

"Du har stått i kö i över en timme utan att röra dig framåt. Beskriv din kropp och hur den känns".

ULF STOLT

John Moreland

MUSIK Från Kentucky till Tulsa i Oklahoma, från hardcore punk till hardcore trubadur. John Moreland klev upp på scenen som förband till Jason Isbell på Berns 7 januari, satte sig på en pall och sjöng "Hang Me in the Tulsa County Stars" så till och med kristallkronorna höll käften.

Samma gitarteknik och låtskrivarestetik som Steve Earle, samma hopplöshet, sorgsenhet och vemod i texterna som Townes van Zandt. Och alltihop sjunget med en uttrycksfull röst garnerad med tillräckligt mycket levda repor och skav för att det ska gå att stå ut.

Personligt och eget. Men ett klassiskt och gediget musikantverk.

"Nya nedtonade krav på mig själv"

MUSIK EFTER HAJEN, IDIOT WIND OCH AMASON DEBUTERAR AMANDA BERGMAN MED MUSIK UNDER EGET NAMN

AMANDA BERGMAN, LÅTSKRIVARE och sångerska i det hyllade bandet Amason, släpper ett eget album i slutet av februari. Sedan debuten 2009 har hon gjort musik under namnen Hajen och Idiot Wind. Men nya *Docks* är den första skiva Amanda Bergman släpper i eget namn. Och den markerar en brytpunkt i hennes artisteri.

– När jag började göra musik, som Hajen, var jag total nybörjare. De flesta harvar ju på i några år och hittar sitt uttryck innan de ger ut en skiva. Men jag hade turen att få uppmärksamhet på en gång. Samtidigt satte det stor press på mig, jag kände att jag inte kunde leva upp till mina egna eller andras förväntningar. Jag provade mig fram, inför publik. Först med Hajen, sedan med Idiot Wind – som var som en u-sväng i jämförelse. Men det är först nu som jag hittat fram till min egen bana.

Prestationsångesten tog bort en stor del av glädjen i att göra musik. En glädje och en lekfullhet som hon hittade tillbaka till när hon gick med i bandet Amason. Sedan bandet släppte sin första singel i januari 2013 har de vuxit till ett av landets mest hyllade popakter.

– Det är det bästa musikaliska valet jag gjort. Jag har haft en tendens att vara ganska hård mot mig själv – och när jag inte klarar allting själv så blir jag otroligt besviken. Att gå in i ett band, där man hjälps åt, var revolutionerande för mig. För första gången kände jag också att jag hade

en yrkesidentitet, vilket är viktigt för mig. Jag vill känna att jag gör rätt för mig.

– Att vi haft så fullt upp med Amason tog också bort pressen från mitt soloprojekt. Nu har jag jobbat med min egen musik på ett annat sätt. Jag har inte haft totalfokus, vilket jag tror är bra. Om man är för fokuserad kan man lätt missa målet. Nu har jag jobbat lite då och då när det funnits tid. Jag har släppt kontrollen och haft ett "friskare" förhållningssätt.

ATT GÅ IN I ETT BAND, DÄR MAN HJÄLPS ÅT, VAR REVOLUTIONERANDE FÖR MIG

SKIVAN DOCKS ÄR inspelad i skivbolaget Ingrid's studio vid Mariatorget. Amanda Bergman har skrivit låtarna själv – och producerat dem tillsammans med Jonas Teglund, Petter Winnberg, Kristian Matsson – The Tallest Man on Earth – och Petter Granberg som producerat Mattias Alkbergs *Personer*.

– Jag har samarbetat med människor jag tycker om. De är jordnära och har humor. Jag kanske inte kan förändra mitt sätt att ställa sjuka krav på mig själv, men jag kan ändra strukturen kring hur jag jobbar.

De höga kraven har också spelat en viss roll för skivans tematik.

– De flesta låtarna handlar om otillräcklighet, om att försöka räcka till och vara bra för sig själv – men även för andra. Nånting som, i förlängningen, blir till relationer.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Lösning kryss #221

Se förra numrets vinnare på s.55.

				F	A	M	M	K	
				K	A	T	T	U	N
				O	G	A	R	N	A
				M	E	R	A	M	O
				O	M	R	A	D	E
				A	S	S	U	S	A
				E	T	T	M	D	R
				T	I	A	R	A	I
				F	E	L	O	L	A
				I	S	I	S	D	U
				N	Y	S	T	A	R
				A	L	M	A	N	A
				Ä	L	V	S	J	O
				I	A	N	B	R	U
				E	S	S	O	A	I
				E	T	S	A	T	A
				T	A	L	A	D	E
				U	V	A	R	R	E

"Det låter utan tvekan genuint, välspelat och musikaliskt"

Conny Bloom

Fullt Upp

★★★★½ Conny Bloom, 51, förtjänar onekligen respekt. Bara det att han spelade med Neon Rose redan som 17-åring är beundransvärt, liksom hans femåriga medlemskap i Hanoi Rocks och de internationella framgångarna med Electric Boys. Det nya med denne superstockholmare – femte generationen från Vasastan i sin släkt – är att han sjunger på modersmålet och han gör det med den äran.

Det är lätt att associera till band som November och Dundertåget i en ganska tunn katalog över bluesbaserad rock på svenska och det låter som Conny Bloom själv påpekar, proggigt. Fjollårets smakprov i form av singelsläppet "Tanken är fri" lovade inga storverk men väckte ett intresse och det låter utan tvekan genuint, välspelat och musikaliskt.

Tyvärr räcker det inte alltid för att lyfta låtar med svaga refränger, men förhoppningsvis fungerar dessa

spår bättre i ett livesammanhang. På *Fullt Upp* briljerar främst den lite överraskande Brecht-klingande "Födelsedag" tillsammans med den passande Pugh-covern "Finns det lite stolthet kvar" där bland andra Drengen, Kleerup och Stefan Sundström

hjälp till.

Extra plus också för omslaget och den instrumentala hyllningen till rallystjärnan Ronnie Petersson (1944-1978), komplett med Lotus-motor i inledningen.

DAVID BOGERIUS

MUSIK

Ebbot Lundberg

For the ages to come

★★★★ Ebbot Lundberg, ett av musiksvetiges största original, fyller 50 år i februari. Det firar han med soloskivan *For the ages to come* som släpps på skivbolaget Rough Trade.

Och de inbitna Ebbot-fansen kommer inte att bli besvikna. *For the ages to come* är en retro, organisk och psykedelisk rockskiva med kosmiska förtecken, helt i linje med herr Lundbergs tidigare produktion. Men denna gång med förstärkning av det skickliga kombandet The Indigo Children och medlemmar ur psykrockbandet Side Effects. *For the ages to come* är en mångsidig skiva som sätter låtarna i centrum. Tillika ett fint bokslut över Ebbots femtio första levnadsår.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Ida Redig

Jag kommer älska dig tills jag dör

★★★★ Det senaste året har varit kreativt för Ida Redig. Nu kommer hon med sin andra EP på mindre än ett år – och hon skriver, spelar in och producerar själv i sin egna studio i Göteborg. Och Ida Redig tycks experimentera en del. Där den första EP:n *I will fight that man. I will fight anyone*, var en dov dansplatta med texter på engelska, så har *Jag kommer att älska dig tills jag dör* uteslutande svenska texter.

Singeln "Du är bäst" är en sorts anti-hat-anthem med ett peppande jämlikhetsbudskap. Bästa låten är emellertid "One night stand" – där Ida Redig visar upp mörkare sidor och ett mer mångfacetterat artisteri.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Llojd

Jag kommer älska mitt liv snart

★★★★½ Llojd presenterar en tilltalande blandning av Daft Punk, Parken och Ratata. André Carlsson och Isak Friberg utgör duon som strött ut ett gäng sockriga singlar och en EP kallad *Skisser* sedan 2013.

När de bästa låtarna som "Fel folk" nu samlas upp tillsammans med nytt material som "Över taken" på ett album fick titellåten inte plats trots närmare 140 000 lyssningar på Spotify.

Det finns onekligen en popbegåvning här, både i låtskrivandet och framförandet. För produktionen står Llojd tillsammans med Gustaf Holter och Christian Persson.

DAVID BOGERIUS

IDYLL TILL MONSTERLAND

ANN-KATRIEN BLINDQVIST

Vera Vinters båda världar

LIKSOM VINTERN ÄR Vera Vinter tillbaka med besked. Fyra år efter albumdebuten *Idyll* har hon döpt sin andra skiva till *Monsterland*.

– *Idyll* handlade om en barnomsvärld med konkreta minnen som skridskoturer på Stora Lappträsksjön i Norrbotten. Låtarna på *Monsterland* beskriver snarare det inombords upplevda. Sånt man ser när man blundar. Där finns skönhet, men också grymhet, sorg och fula saker.

Att titeln blev *Monsterland* kommer ur att hon tycker väldigt mycket om Hans Arnolds skräck-sagobilder i boken *Monsterland*, som han gjorde på sextioalet.

– Det finns en överklighet i hans bilder, lite samma känsla som att läsa Leonora Carringtons *I Underjorden* som också inspirerat mig under skrivfasen.

Samarbetet med producenten Johannes Berglund, som tidigare jobbat med bland andra The Knife, Jenny Wilson och Amason, kändes rätt och enkelt från första början.

– Hans känsla för ljud och hur ljuden möter orden är så fokuserad och respektfull. Det kunde inte gjorts på nåt bättre sätt. När jag började skriva på det nya materialet var jag less på min akustiska gitarr. Jag började se på ljud på nya sätt och mitt sätt att skriva låtar smittades av det. Att det ur en maskin kan komma fågelsång, snöstormar och undervattenlandskap är inspirerande.

Vera Vinter har växt upp i en by med 15 personer. Det har tagit lite tid att landa i Stockholm och Vasastan, där hon numera bor.

– Jag saknar skogen, älven och tystnaden massor och kommer förmodligen alltid vara en norrbottning i Stockholm och vice versa. Men det gör inget, jag tycker jag får det bästa av två världar.

DAVID BOGERIUS

PÅ VÄG BORT FRÅN STAN

THOMAS HARRVSSON

Åsa Sandells tuffaste rond

HON MARKNADSFÖR SIG som skribent, tränare, föreläsare och moderator. Men Åsa Sandell är också före detta proffsboxare, småbarnsmamma och författare. Hennes nya bok, *Den tuffaste ronden* handlar om att bli gravid som 44-åring genom en äggdonation.

– Jag nämnde äggdonationen i en intervju i en veckotidning – jag hade nyligen blivit gravid – och upptäckte att nyfikenheten, liksom okunskapen, kring detta var väldigt stor. Och det där med barnlängtan, abort, IVF och gener etcetera väcker så många och komplexa känslor att jag ville sätta ord på mina egna erfarenheter. Jag tror att ämnet berör väldigt många.

I debuten *Bakom garden*, från 2009, skrev Åsa Sandell om livet i boxningsringen, men hon tror att hon vågat ta ut svängarna mer den här gången.

– Jag har grävt lite djupare. Men jag ser också likheter mellan böckerna, exempelvis samma vilja att analysera starka drivkrafter och starka känslor. Förhoppningen är att *Den tuffaste ronden* ska bidra till "en mer nyanserad bild av allt som har med barn att göra".

SVT:s tittare har fått chansen att bekanta sig lite närmare med henne på fredagskvällarna.

– När "På spåret" sänds ligger jag i sovrummet med öronproppar. Jag är ganska bekväm i tv, jag glömmer liksom att det finns kameror, men jag tittar inte på mig själv.

I stället ska hon ägna resten av vintern åt att flytta från Kungsholmen och Stockholm till Nora.

– Det ska bli väldigt spännande. Jag ser fram emot stora ytor och vackra vyer. Och ett eget rum.

DAVID BOGERIUS

Här kommer räddningen när Liza Marklund säger sig ha skrivit sin sista rad om Annika Bengtzon

Carolina Neurath
Fartblinda

★★ Här kommer räddningen när Liza Marklund säger sig ha skrivit sin sista rad om Annika Bengtzon. Carolina Neuraths reporter Beatrice Farkas är visserligen tristare än Annika Bengtzon, men intrigerna och förloppen är, liksom tidningsmiljön och de tvådimensionella stereotyperna i birollerna, väldigt bekanta.

Det kan onekligen vara positivt med tanke på hur mycket Liza Marklund har sålt av sina kriminalromaner, och här finns också något som påminner en del om Liza Marklunds uppskattade flyt i språket.

När en av cheferna på en konkurshotad storbank faller från sin balkong på Strandvägen skriver tidningarna om det som ett självmord, men alla är inte lika övertygade om att det stämmer.

Att Carolina Neurath själv är prisad ekonomijournalist borde naturligtvis ge historien en boost av trovärdighet och stringens, men det framstår som

ANNALENA AHLSTROM

att kriminalromangenrens klyschor har tagit överhanden.

Det gör berättelsen mindre engagerande, vilket också gäller för den färglösa huvudkaraktären Beatrice Farkas. Hennes intresse för andra människor avgörs av om de kan

hjälpa henne i jobbet eller inte. Det är väl tänkt som ett karaktärskapande drag men det är nästan så att de hycklande finansmännen framstår som mer sympatiska eller åtminstone mindre innehållslösa.

DAVID BOGERIUS

BÖCKER

Max Andersson
Utgrävningen

★★★ Serietecknaren Max Andersson har en diger katalog med seriealbum bakom sig – där serieromanen *Pixy* från 1992 och *Container* från 2005 hör till de mer uppmärksammade.

Sedan 20 år tillbaka är Max Andersson bosatt i Berlin, där han gör både serier och film – vilka ofta präglas av en mörk surrealism. Hans nya seriealbum *Utgrävningen* är inget undantag. Det är ett album om en namnlös huvudperson som vill återknyta kontakten

JULIE HABEL

med sin familj, men som upptäcker att familjehemmet numera är en arkeologisk utgrävningsplats. Eller är det ett museum? Familjen återfinns han alltjämt, men de är... minst sagt, annorlunda.

Välkommen in i Max Anderssons svarta bildvärld, där vad som helst kan hända.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Bob Hansson
och grannsämjän är en långsam bödel

★★★ ½ Poeten Bob Hansson är tillbaka med sin första diktsamling på tio år. *och grannsämjän är en långsam bödel* markerar en ny riktning för poeten – vars känslorusiga och ofta ettriga

dikter stått mitt i den populärkulturella fåran. Den nya diktsamlingen har ett annat slags mörker än sina föregångare men också ett bredare samhällsperspektiv – vilket antyds av titeln.

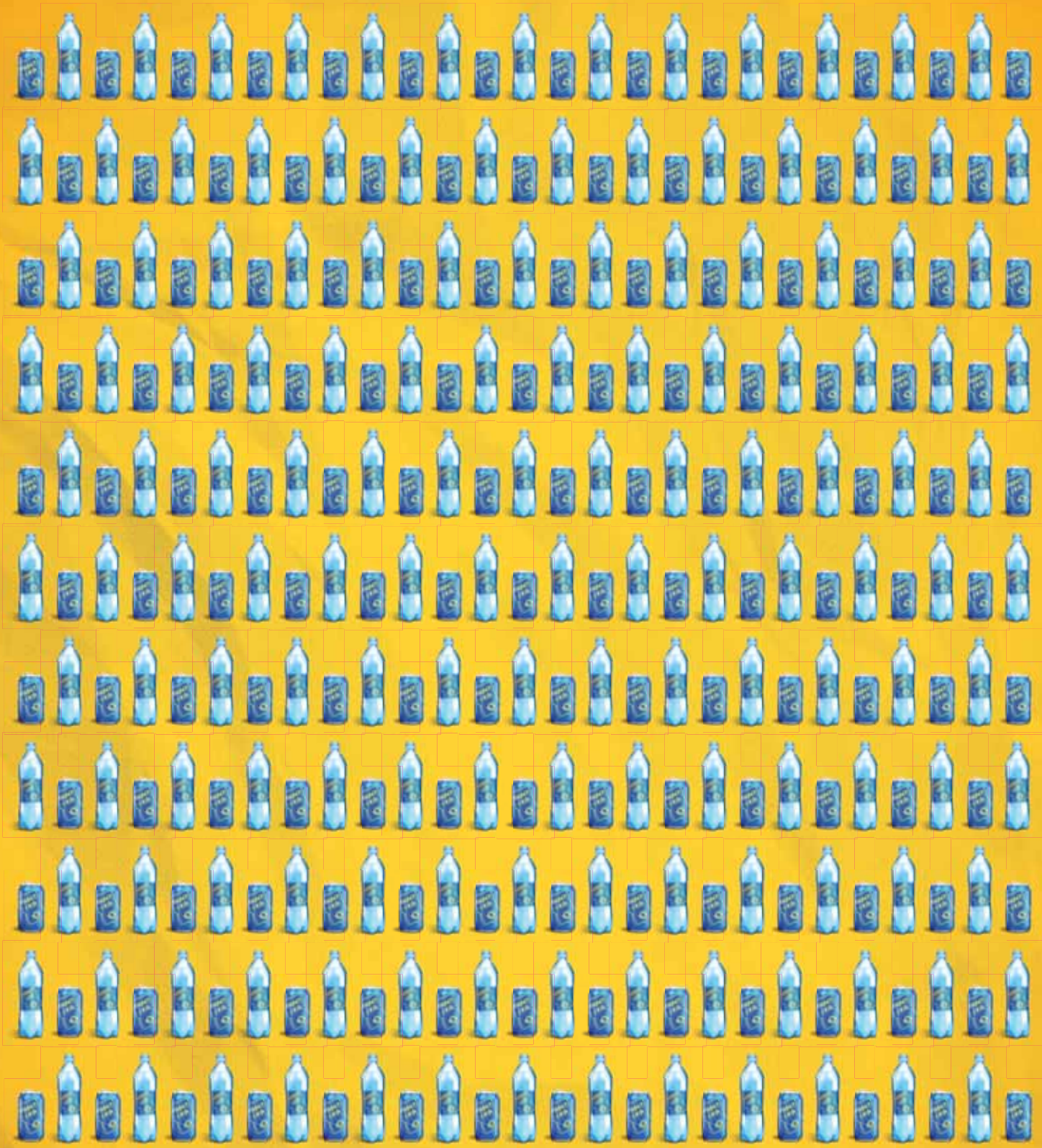
Här finns ett jag som försöker navigera i en kollektiv verklighet, bland stängda gränser, stressade läkare och varmhjärtade dagisbarn.

Även diktsamlingens format sticker ut. Det sakrala vinröda omslaget med bokstäver i guldfärg för tankarna till en bibel och står i stark kontrast mot Bob Hanssons tidigare omslag – ofta i popiga, bjärta färger.

ALEXANDRA SUNDQVIST

DROFRONT FÖRLAG

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

FRITT INTRÄDE!
BANDYNS DAG
HAMMARBY – VSK
16 FEB KL 19

HAMMARBY
BANDY

SÄSONGSAVSLUTNING BANDYSLUTSPEL VÄLKOMNA!

KOMMANDE MATCHER PÅ ZINKEN

HAMMARBY – BOLLNÄS **FRE 12 FEB KL 19.00**

HAMMARBY – VÄSTERÅS **TIS 16 FEB KL 19.00**

SLUTSPEL STARTAR **LÖR/SÖN 20/21 FEB**

LADDA UPP I VÅRT ZINKENTÄLT INNAN MATCH

KÖP BILJETTER OCH LÄS MER PÅ HAMMARBYBANDY.SE

En udda kärlekshistoria med Oscars-nominerade huvudrollsinnehavare

The Danish Girl

★★★★★ *The Danish Girl* är baserad på verkliga händelser och handlar om det unga konstnärsparet Wegener-Elbe som lever i Köpenhamn under det glada tjugotalet. Gerda, spelad av Alicia Vikander, målar porträtt och hennes man Einar, spelad av Eddie Redmayne, målar landskap.

När en av Gerdas modeller inte kan komma en dag, får Einar ikläda sig strumpbyxor och högklackade skor för att sitta modell. Då vaknar något inom honom, något som har

funnits hos honom hela livet. Han trivs i kvinnokläder och vad som till en början är ett roligt experiment makarna emellan, där han ikläder sig rollen som sin kusin Lili, mest för att se om de kan komma undan med "förklädnaden", övergår snart till något mer allvarligt.

Einar kan inte hålla sig ifrån rollen som Lili, för det är ingen roll, det är han. Samtidigt får Gerda framgångar med de tavlor hon målat där Lili suttit modell. Medan paret kämpar med sin

kärlek och sitt förhållande bestämmer sig Einar för att gå hela vägen ut och blir den första personen som genomgår en könskorrigering operation.

Ett synnerligen riskfyllt ingrepp på den tiden och Lili Elbe är en förebild för sitt mod och filmen är den finstämda hyllning hon är värd. Det är en udda kärlekshistoria som framförallt griper tag tack vare de Oscarsnominerade huvudrollsinnehavarnas välkalibrerade spel.

HENRIK EMILSON

FILM

Sauls son

★★★★★ Det är ett fasansfullt och gripande drama som med unik kamerarörelse följer tätt, tätt in på huvudpersonen Saul, som är fånge i ett koncentrationsläger. Tillsammans med en grupp medfångar agerar han som medarbetare till vakterna och sköter de inhumana sysslorna med att gasa och bränna de nyanländas kroppar.

Mitt i denna helvetiska tillvaro försöker Saul uppbära mänsklig värdighet genom att ordna en begravning för en ung pojke. Hans sökande efter en rabbi leder genom lägrets alla fruktansvärda avdelningar.

HENRIK EMILSON

Marknadens lag

★★★ Marknadens krafter styr stora delar av våra liv, vilket den arbetslöse Thierry blir varse. I princip alla steg han tar för att ordna sin situation och ekonomi handlar om en förhandling där han tvingas bevisa sitt värde på marknaden – hos arbetsgivare, arbetsförmedling, bank och de som vill köpa hans husvagn.

Den alltid välspelade franske skådespelaren, Vincent Lindon, porträtterar trovärdigt mannen som, trots sitt nya jobb, tvingas förhålla sig till de lägre regionerna av marknaden, området som kallas desperation.

HENRIK EMILSON

Love

★★★ Kontroversielle franske regissören Gaspar Noé skyr inte det explicita. När han gör film med sex och kärlek som tema går han därför hela vägen. Men trots de autentiska sexscenerna är det ändå smakfullt och kreativt berättat, inte plumpet eller exploaterande.

Här finns en fin story – som vi anar kan ha starkt självbiografiska drag – om ung kärlek, uppbrott och frustration. Däremot lider filmen något av skådespelarinsatserna, de må leverera äkta i sängen, men replikerna klingar stundtals falskt.

HENRIK EMILSON

EN RIKTIG SKITFILM

Linda Hambäck.

CHRISTOPHER HUNT

Animerat om död, liv, kärlek. Och bajs.

LINDA HAMBÄCKS BAJSFILMEN

är en av få svenska animerade barnfilmer som har premiär i vår. Filmen är fritt baserad på Pernilla Stafelts underfundiga barnböcker.

Berätta om titeln, hur mycket bajs är det egentligen i filmen?

– *Bajsfilmen* är lite missvisande titelmässigt. Jag älskar *Bajsboken* av Pernilla Stafelt och den var själva upphovet till varför jag ville göra filmen. Men egentligen handlar filmen om livet i stort och smått, om döden, kärlek och relationer, och bajs, undertiteln är ju *Dolores och Gunellens värld*.

– Men jag kunde inte låta bli att kalla den *Bajsfilmen*, för det är en så rolig titel. Vi har upptäckt att filmen skapar ett polariserat läge hos publiken. Några tycker att *Bajsfilmen* låter jätteäckligt och andra skrattar järnet. Man bekänner färg när man ser titeln.

Rösterna i filmen görs av bland andra Mia Skäringer, Klara Zimmergren och Rikard Wolff, hur fick du med dem i projektet?

– Jag tänker alltid på de bästa för att göra jobbet, oavsett om det är för vuxna eller barn. Vi har haft med Nina Persson från *The Cardigans* och Stellan Skarsgård som röster i våra filmer. Vi har haft tur och alltid fått våra förstahandsval, jag tror att många tycker om att stödja svensk barnkultur och gillar de filmer vi har gjort tidigare.

Hon funderade länge på vilka som skulle gestalta Dolores och Gunellen, men "sen slog det mig att Mia och Klara måste göra det, eftersom de har en klokren humoristisk personkemi".

– De hakade på med en gång och det här är första gången de jobbar ihop på många år, så det är en comeback för Mia och Klara som par.

HENRIK EMILSON

 NATURKOMPANIET

MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
WWW.NATURKOMPANIET.SE

MIKAELA KINDBLOM:

"Mellan tjugotalet och slutet av sextiotalet var Filmstaden Sveriges Hollywood"

FILMHISTORIKERN OCH FÖRFATTAREN Mikaela Kindblom har tidigare skrivit *Våra drömmars stad: Stockholm i filmen* och är nu tillbaka med *Den svenska drömfabriken* om Filmstaden i Råsunda.

– Jag har alltid varit intresserad av platser i filmer och var de spelades in. Stockholm är ju min hemstad, där jag har vuxit upp, och den stad jag känner starkast för, så jag tycker det är spännande att se hur staden gestaltas på film på olika sätt.

Vilken betydelse hade Filmstaden för den svenska filmen?

– Under en period mellan tjugotalet och slutet av sextiotalet var Filmstaden Sveriges Hollywood. Det fanns andra platser man spelade in film, men det var den största, den mest moderna och kompletta filmstudion i landet där SF, Sveriges största filmbolag, hade sin drömfabrik. Som mest arbetade 500 personer där, varav ungefär hälften var fast anställda. Råsunda var en magnet för alla talanger. Det var hit man ville om man ville in i filmen, som det hette på den tiden. Då hängde man på läset vid grindarna.

Vad förvånade dig mest under arbetet med boken?

– Det som förvånade mig och samtidigt gjorde mig lite sorgsen var att filmen var så homogen, det är så

ANTONIA SEHLSTEDT

väldigt mycket vit medelklass och så lite nyfikenhet och så få historier om att vara annorlunda.

Hur såg det ut för kvinnorna som arbetade inom filmen då?

– Det var en spännande del med arbetet med boken, att se var kvinnorna fanns i den här drömfabriksstrukturen, i den professionella filmvärlden. Många arbetade i den farliga byggnaden som hette Laboratoriet, som står kvar än i dag. Där arbetade de med framkallningen av den brandfarliga nitratfilmen. Det var också många kvinnor som arbetade med smink, kostym och delvis scenografi, samt naturligtvis som scripta.

Ingmar Bergmans *Det sjunde inseglet* spelades delvis in i Filmstaden, är det sant att man kan se höghusen i Råsunda skymta i filmen?

– Det var en lågbudgetfilm som

dels spelades in i Halland, men resten av exteriörerna spelades in i en dunge bakom studion i Filmstaden. Jag såg nyligen om filmen och jag tittade och tittade efter höghusen, men jag kunde inte se dem. De kanske är en myt, eller så klipptes de bort under arbetet med filmen. Eller så är det minnesbilden folk hade med sig från inspelningen, att samtidigt som de spelade in en medeltidsfilm så växte folkhemmet upp på andra sidan muren.

Hur ser du på Stockholm som filmstad i dag?

– Mycket gott, jag såg till exempel *Tjuvheder* härom dagen som skildrar staden på ett helt nytt sätt. Det tycker jag är spännande och då är film bra, när man får nya bilder av det som är så välbekant.

HENRIK EMILSSON

MEDBEROENDE STADSTEATER

MATHIAS STERNER

En scen för anhörigas röster

SUSANNA ALAKOSKIS BOK *April i anhörigsverige*, om medberoende och livsvillkoren för anhöriga till missbrukare, har blivit teater och spelas just nu på Kulturhuset Stadsteatern. För dramatisering och regi står regissören Monica Wilderöth, som tidigare satt upp *Om det dom gjorde*, en pjäs om det omskrivna Tumba-målet.

– När Anna Takanen, chef på Stadsteatern, frågade mig om jag ville göra teater av Susannas bok så sa jag ja direkt. Jag tycker om arbeta med teater som korresponderar med vår samtid på ett omedelbart sätt.

Att lyfta fram berättelser om medberoende i ljuset är viktigt.

– Drygt 400 000 svenskar är beroende av alkohol. En konsekvens av detta är, enligt siffror från Folkhälsoinstitutet, att det finns drygt två miljoner medberoende i Sverige. Och då pratar vi bara om alkohol, inte om andra beroendesjukdomar. De anhöriga är de som lappar, lagar, diskar, skäms och hjälper till. De som inte syns, de som står i skuggan av missbruket.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

BRILJANT

– Det är en utmaning att anpassa nivån till den jag ska göra läxan med och jag lär mig själv jättemycket. Oftast är det svenska eller engelska jag använder. En gång kom det en man som ville ha hjälp med svenskläxan, han kunde bara franska och arabiska, men vi klarade det med hjälp av teckenspråk och ett franskt lexikon.

– Vissa behöver mer hjälp än andra, men min inställning är att det aldrig är omöjligt. För en del räcker det att vi sitter ner tillsammans för att de ska klara läxan, de behöver egentligen bara någon som bryr sig om dem och deras skolarbete.

– På andra håll i Stockholm finns det föräldrar som kan betala för privat läxhjälp till sina barn. Men de som behöver det allra mest har oftast inte de resurserna. Jag gillar att hjälpa människor och gör det här ideellt genom Röda Korset.

– Det är fantastiskt när någon som jag läst läxan med kommer och berättar att de klarat ett prov som de aldrig trodde att de skulle klara. Eller när föräldrarna kommer förbi och tackar.

– Läxhjälpen är populär, det kommer fler och fler som behöver hjälp nu när världen ser ut som den gör. Vi behöver bli ännu fler läxhjälpare. Det är bara att gå in på ett bibliotek och anmäla sig.

– Det började med att jag såg en lapp på biblioteket om att bli läxhjälpare. Nu har jag varit läxhjälpare på biblioteket i Tumba i fyra år. Jag är där varannan måndagskväll mellan 17 och 19. Vi är flera läxhjälpare där samtidigt som har ansvar för olika ämnen. Mina är huvudsakligen svenska, engelska och samhällsvetenskap. Läxhjälpen är för barn i grundskolan och vuxna som går på SFI. De flesta som kommer vill ha hjälp med matte, det är många som har svårt för det.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Läxhjälpare

.....
Maria Sundblad, 29 år
Tumba bibliotek

DÅTID STHLM

FEBRUARI 1936

60 LITER SMUGGELSPRIT hittas vid en razzia i en lägenhet på Bondegatan. De tre männen i lägenheten skyller på en fjärde, okänd man, som den som kommit med spriten, när polisen förhör dem på plats.

Högst åtta stycken kustartillerikadetter kommer att antas till utbildning på kustartilleriet. 15 juni går ansökningstiden ut.

Kassörskan Elsa Maria Stiegler, anställd på Stockholm stads sparbank, står anklagad för att ha stulit 21 700 kronor av kundernas pengar och använt för egen del. Som en del av förklaringen säger hon att en kvinnlig chef ville ha sällskap på krogen och hotade henne med sparken om hon inte följde med.

Ankommande båtar till Stockholms hamnar 3-5 februari: Hermod från Frankrike, stycke gods, Anna från Garnton, koksgrus, Marianne från Landskrona, tom, Heimdal från Åbo med passagerare och stycke gods, Smöjen från Göteborg med socker samt fartyget Nordland från Orienthamnar med apelsiner.

DET ANTISEPTISKA MUNVATTNET

Tabakex sägs ta bort rökbegäret. Säljs bland annat i färgaffären.

Sedan öppnandet av Västerbron har trafiken på Fridhemsgatan tätnat betydligt. Värst är det i korsningen Fridhemsgatan-Kungsholmsgatan där skolbarnen passerar flera gånger om dagen och ett antal olyckor har redan inträffat.

Fredag 14 februari klockan åtta i Konserthuset lilla sal ges "Ultra Marin – en vårdomsegling i ord och toner" av Evert Taube, illustrerad med Skioptikon och visor till luta. Biljettpris 3.50.

I korsningen av Regerings- och Birger Jarlsgatorna körs lärarinnan Signe Berg över av spårvagnen. Enligt vittnen var det en ren olycks-händelse som ingen kan skyllas för. Kvinnan fördes svårt skadad till

Att ropa "epatjack" till någon på trettioalet straffades med böter á 60 kr.

Sabbatsbergs sjukhus.

Avdelningschef Einar Ahrens och Syssloman P. O. Bergman fyllde femtio år.

När skidlandslaget kommer tillbaka från Vinter-OS i Garmisch Partenkirchen ordnas Skottårsbal på Berns till deras åra. Vid de svenska skidlöparnas långbord står stora tillbringare med mjölk – första gången mjölk serveras till supé på Berns.

För slankhet rekommenderas Janssens-té. Köps per postorder från AB Mavello.

Fyra kategorier musik sänds på radio från utlandet: teatermusik, allvarlig musik, lättare musik samt dans- och underhållningsmusik. De hörbara stationernas våglängder anges i meter, kilohertz och kilowatt. England riks är 261-1149-50, Motala 1389-216-150.

Saltsjöbadens Sanatorium och Badanstalt erbjuder rekreation för både friska och konvalescenter, vård av invärtes sjuka. Utomordentligt dietkök

finns. Överläkare är doktor K. Frumerie.

Ströms skrädderi erbjuder skräddarsydda kostymer för 145 kronor. I priset ingår urval av tyg, måttagning, provning samt återprovning.

En Buick 1931 i mycket gott skick säljs för 1 850 kronor på AB

En dubblett på Balsieholmen med tambur och toalettrum uthyrs. Svar till signaturen "Brandvictoria".

En ung man som ropat "epatjack" efter några unga kvinnor på Strandvägen polisanmäls av några förbipasserande. Polisdomstolen

SKRÄDDARSYDDA KOSTYMER FÖR 145 KRONOR. I PRISET INGÅR URVAL AV TYG, MÅTTAGNING, PROVNING SAMT ÅTERPROVNING.

Begagnade bilar i Solna.

Det schackspelande varubudet Karl Erik Olof Börjesson, som varit försvunnen sedan slutet av januari, dyker en kväll i mitten av februari upp på Stockholms schackförbund. Han är blek och antydde bara att han varit utanför Stockholm, "nånstans neråt Örebrohålet".

dömer mannen för förgelseväckande beteende till böter á 60 kronor. Han får dessutom ersätta vittneslöner i målet med 26 kronor.

I Dagens Nyheter önskar signaturen "God ränta A" ett kortidslån på 700 kronor från en privatperson "mot prima säkerhet".

ULF STOLT

FEB

1995 Första numret av gratistidningen Metro börjar delas ut i tunnelbanan i Stockholm. 400 pensionärer utgjorde den första distributionen. Och 400 gröna tidningsställ.

1968 Ecklesiastikminister Olof Plame går i fackeltåg mot USA:s ambassad med Nordvietnams ambassadör. Att han gör det påverkar en tid Sveriges relation till USA.

1983 16-åriga Carola Häggkvist från Norsborg vinner Melodifestivalen med låten "Främling".

"Jag läser den från början till slut"

Vart är du på väg?

– Jag är på väg hem, men buss 188 går bara en gång i halvtimmen så jag står här och väntar.

Hur ofta köper du tidningen?

– Varje månad, med nåt undantag. Och jag köper den oftast vid Skanstull på väg till jobbet.

Vad läser du först i tidningen?

– Jag läser den från början till slut. När jag läst

GULLMARSPLAN: KL 11.43
NAMN: Kerstin Ekström Hjort
ÅLDER: 60 år
YRKE: Medicinsk sekreterare
BOR: Sköndal

ut den brukar ge den till min son, men ofta har han redan köpt den.

Vad gillar du mest i tidningen?

– Reportagen om andra människor och hur de har det. Jag har jobbat med människor i hela mitt liv, så det intresserar mig.

TEXT **GERD ERIKSSON**
 FOTO **MAGNUS SANDBERG**

PENNGAR ÄR VERKKLIGEN INTE ETT PROBLEM FÖR OSS.

Från och med årsskiftet går det lika bra att
betala tidningen med Swish.

SITUATION
S T H L M

Foto: Guy Bourdin

Guy Bourdin

Avant-Garde

Med surrealism, bitande humor och ett radikalt nyskapande bildspråk förändrade Guy Bourdin fotografien. Hans arbeten för magasin och reklamkampanjer bröt mot de estetiska normerna och utmärktes av dramatisk intensitet och oförtröttlig perfektionism. Utställningen *Avant-Garde* väcker frågor mer än levererar svar. Frågor om kön, makt och i vilken tid som olika gränser sätts.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet alla dagar 9-23 | fotografiska.se

Fotografiska

HUVUDPARTNER

LUMIX

PARTNERS

Clear Channel

TELE2